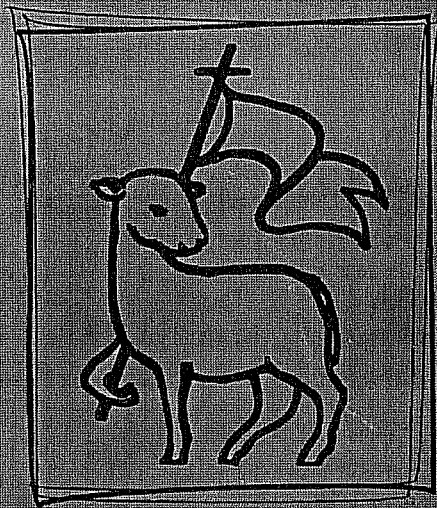

Nové Bratrské Listy

V/2002 , IV. ročník

*„Bůh jim setře
každou slzu s očí.
A smrti již nebude.“*

z obsahu:

. Co je člověk?

. Malířství v JB

. Synod UF

. J. Raške

. Popovodňové kapky

. Příloha:

Mojí milí cikáni (1)

Biblická úvaha

Pozdvihuji oči svých.. Ž 121 (V.Kačer) ..3

Co je člověk...? Ž 8, 5 (J.Heller) ..4

Úroky ze starých pokladů

Na čem záleží (3) (D. Ženatý) ..6

Dějiny

Malířství v JB od 18. st. (P.Peucker) ..9

Jan Raške (J.Polma) ..11

V.Vančura, biskup (J.Polma) ..12

Unitas Fratrum

Niesky a J. Raške (J.Polma) ..13

Unity Synod 2002 (J.Halama Jr.) ..14

Rezoluce synodu o JB v ČR ..17

Náš seniorát

ThDr. A. Ulrich (J. Polma) ..19

Hvězdička v otcovské dlani ..21

Tábor v Jesenném č. 4 (D.Oupická) ..23

Mimořádný synod ČCE (bok) ..25

Jablonec (JHsn.) ..26

Společnost a my

Popovodňové kapky ..27

Příloha

Moji milí cikáni (J.Niebauer)

Vázení čtenáři,

srdečně Vás vítám u dalšího čísla našeho časopisu. Bylo připravováno - jak ukáží některé příspěvky - pod dojmem událostí, které se staly v nedávné době a které nás tak či onak ovlivnily: Vracíme se ještě k ukončenému životu našeho bratra biskupa A. Ulricha. Jeho odchod poznamenává naše současné církevní společenství. Ale přejeme si, aby jeho hlavní důraz, zvěstování ukřižovaného Krista, mezi námi nikdy nevymizel.

Na letošní srpen jsme již dlouho čekali. Byl na něj naplánován synod Jednoty bratrské, který se uskutečnil po pravidelném sedmi-letém období. Jeho výsledky, především ve vztahu k rozdělení v české Jednotě bratrské, nás velmi zajímaly. Se zadostiučiněním jsme přijali potvrzení, že Světová Jednota bratrská vysloveně prohlásila, že naši část církve považuje za svou součást. A že také přijala naše přičlenění k Českobratrské církvi. Současné však vyznáváme, že máme jen malou naději, že se pod vlivem rozhodnutí tohoto synodu bude uklidňovat situace a uspokojivě řešit rozdělení Jednoty bratrské v naší vlasti. S určitým doufáním vyhlížíme další kontakty s představiteli Světové Unitas fratrum.

A konečně - v srpnu se stalo, co jsme nejen nečekali, ale co zaskočilo laiky i odborníky: takové záplavy, které přesáhly dosud známé velké vody. Tato přírodní katastrofa nás všechny zasáhla. Některé přímo tak, že ztratili své blízké, domovy, majetek. Jiní prožili naprostý pocit bezmoci, někteří ulehčení, že nebyli sami postiženi - a to jim stačilo. Přinášíme pár postřehů a osobních zkušeností těch, kteří se účastnili pomocných prací při odstraňování následků povodně.

Upřímně Vám přeji, abyste v každém čase nepřízně měli kolem sebe ochotné pomocníky - ale abyste sami měli sílu, ochotu a motivaci pomáhat všude tam, kde jsou lidé v jakékoliv nouzi.

Bohumil Kejř

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2,

tel: 224 941 870,

email: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

biblická úvaha

Pozdvihuji oči svých k horám

Pozdvihuji oči svých k horám, odkudž by mi přišla pomoc.

Pomoc má [jest] od Hospodina, kterýž učinil nebe i zemi.

Nedopustíš, aby se pohnouti měla noha tvá, nedřímek strážný tvůj.

Aj, nedřímek, ovšem nespí ten, kterýž ostříhá Izraele.

Hospodin strážce tvůj, Hospodin zastínění své tobě po pravici.

Nebudeš bít na tě slunce ve dne, ani měsíc v noci.

Hospodin tě ostříhati bude ode všeho zlého, ostříhati bude duše tvé.

Hospodin ostříhati tě bude, když vycházeti i vcházeti budeš, od tohoto času až na věky.

Žalm 121,1-8

Řekne-li dnes věřící člověk, o kterém se to ví, "pozdvihuji oči svých k horám", pak každý pochopí, nebo si doplní, že pozdvihuje svých očí k Bohu. Je to řečeno hezky, skoro básnicky, nestereotypně, neotřele. Je to vyznání životního postoje a znamená to počátek modlitby. Chystá se obrátit k Bohu s nějakou žádostí, prosbou o pomoc. Nezní ani akutně, ani vyděšeně, takže to nebude modlitba ani zoufalá, ani naléhavá.

Řekne-li ale stejná slova někdo ve světě, že pozvedá zrak k výšinám, pak to může znamenat něco jiného. Můžeme si představit výšiny společenské, politické a mocenské, kde vyhlížíme nějakou pomoc, protekci či výnosné zaměstnání. Také v cizí náboženské oblasti nám tento verš může obrátit oči k výsostem, oltářům, k pohanské modloslužbě. Vzpomínáte na proroka Baláma, jak nepřímo, skrytě, ale velmi názorně a obrazně vyhověl králi Balákovi, jak pozvedl oči izraelských vojáků k připravenému divadlu na hraničních výšinách, a tak zanesl pohoršení do izraelského lidu? Na terénní vyvýšenině dal postavit sedm oltářů, zapálil sedm ohňů, kde se nejen obětovalo, ale i vařilo, jedlo, pilo, tančilo až zakončili nevázanou zábavou. Předvedli Izraelcům svůj pohodlný, ale hříšný životní styl (výklad dle Zj 2, 14).

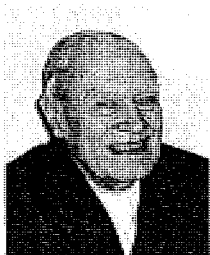
První dva verše Žalmu 121 ukazují opačný pohled na svět a život. Ukazují, že naše naděje jsou na výšinách Božích, u Stvořitele a Pána nebe i země. Přivlastňujeme si je a vyznáváme, že i nám je dobré přidržet se jeho vůle a přikázání. Obdivujeme žalmistovu uctivost, pokoru i víru.

A zde končí monolog. Jako by se vedle "vzhlízejícího k horám" postavila druhá osoba... Snad anděl? A velice jej podpírá a povzbuzuje v tomto rozhodnutí. Z jeho řeči je cítit autořita a oprávnění mluvit ve jménu třikrát nevysloveném a přece zřejmém, a čtyřikrát vysloveném. Mluví ve jménu Božím a ujišťuje, že On, Hospodin, nedopustí ani uklouznutí, natož pád, poranění - a už vůbec ne smrt, protože nedřímek, aniž spí Ten, kdo stráží Izraele, to znamená toho, kdo se rozhodl žít a bojovat na straně Světa a Pravdy. Izrael, to jsme my všichni, kteří jsme uvěřili. I nás převzal do své mimořádné a věrné péče. Být svědkem Bohu a bojovat za pochopení a přijetí Jeho pravdy je šťastné rozhodnutí. Pak můžeme i my pozvedat svých očí k horám, jako vlastní děti k věrnému Otcí. I nám bude strážcem, který nedřímek, bude nám oblakem - zastíněním před úpalem všelijakého žáru potíží a nepřátelství. Bude

nám vždy po pravici. Ani přízraky noci na nás nedolehnuou zničující silou, tedy až k smrti duchovní. Kdo by nezvedal svých očí k Božím horám, když touží, aby jeho duše žila a dosáhla cíle?

Poslední 8. verš navozuje obraz šťastného a bezpečného domova, z něho ráno vycházíme do světa, do práce, ke svědectvím, jako ovce mezi vlky. A večer, když se vracíme, si uvědomujeme, kolik ochrany a pomoci jsme skutečně přijali. Vděčně si budeme uvědomovat, že bez Jeho pomoci bychom těžko vykonali to, k čemu jsme byli ráno odhodláni. Pozdvihujme oči svých k horám.

Václav Kačer, Koberovy

Co je člověk, že na něj pamatuješ, a syn člověka, že ho navštěvuješ? Ž 8,5

Když mne Váš bratr farář zval sem k vám, vyslovil přání, abychom se spolu věnovali biblickému učení o člověku. To je závažné téma. Dnes se toho domníváme vědět o člověku mnoho. Pokročila medicína i psychologie, takže víme leccos o lidském těle i o tom, jak funguje, a také o lidském nitru a lidském chování.

Otevřená zůstává otázka po nejvlastnější podstatě člověka. Obvykle tu zaznívají dvě protichůdné odpovědi: Jedni tvrdí, že člověk je živočich, nic víc, a tedy vlastně jen tělo. Proto prý je marné a zbytečné ptát se po jeho duši či smyslu života. - Druhá odpověď říká, že nejvlastnější podstatou člověka je duch nebo duše, uvězněná v těle. Obě tyto odpovědi, na první pohled protichůdné, však mají něco společného. Obě hledají podstatu člověka jen v něm samém, ať už v oblasti hmotné nebo duchovní. Izolují člověka od všeho ostatního kolem něho, jako by ho chtěly pozorovat ve zkmavce.

Bible to vidí jinak. Říká: Podstatou člověka je vztah, ve kterém člověk stojí. Člověka dělá jeho vztah, a to především vztah k Bohu. To vyjadřuje Žalm 8, který je základem tohoto kázání: Člověk je ten, na kterého pamatuje sám Bůh a kterého dokonce Bůh navštěvuje.

Zeptejme se nejdříve, jaký byl původní smysl tohoto verše v kontextu nejen žalmu 8, ale i celkového myšlení doby, ve které Ž 8 vznikl. To víme: Ve starém Orientě a u sousedů Izraele byl kontakt s bohy výsadou králů a kněží. Laik se s bohy stýkal vždy přes nějakého prostředníka. Však někteří vykladači mají za to, že i Ž 8, zvláště jeho druhá část, se původně týkala krále, když se tam mluví o tom, že Bůh mu svěřuje vládu nad svým stvořením. Ale slůvko "král" v žalmu nenajdeme. Právě naopak je žalm v nynější podobě zřetelně zahrocen proti představě, že by ještě někdo další měl stát mezi lidmi a Bohem. Bůh pamatuje na každého člověka, na člověka jako takového. Pro tento specifický posun v myšlení se běžně používá odborného výrazu: Jde o demokratizaci. Výsadu stát před Bohem dal Bůh člověku vůbec. Bůh si člověka vybral jako jediného ze všech tvorů, aby mu byl partnerem. Člověk může sice svůj vztah k Bohu popírat, ale nemůže jej zrušit. Proto apoštol říká, že nakonec se musíme všichni ukázat před soudným stolcem Kristovým, aby každý dostal

odplatu (2K 5,10). A tato budoucí odplata znamená už dnes odpovědnost. Z toho vyplývá: Není tak důležité, zdali je někdo prostý či bystrý, bohatý či chudý. Záleží na tom, zdali je hotov převzít odpovědnost a přiznat vinu. Kdo svádí vše na druhé, ten odpovědnost odmítá a vzdaluje se od Boha. Zřetelné to shrnul apoštol Pavel, když napsal Římanům (14,4) "Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu". Jinak řečeno, nejsme sami svoji. A tu si můžeme vzpomenout na slavnou, první otázku a odpověď Heidelberského Katechismu: Mou jedinou radostí v životě i smrti je to, že nejsem sám svůj, ale - to už cituji volně - že patřím Kristu. Že jsem Boží.

Tento základní článek biblického učení o člověku doplňuje v Písmu ještě několik bodů. Předně o původu člověka: Člověk pochází z prachu země. Je to pozemšťan. Genesis 2,7 to říká výslovně, že Bůh učinil člověka z prachu země. Tak stojíme v úzkém příbuzenství s jinými tvory, o kterých se říká v Gn 1,24: Bůh řekl: Vydej země rozmanité druhy živočichů! Jestliže nás přírodovědci ujišťují, že jsme podle těla příbuzní zvířat, nemělo by to být pro čtenáře Písma nic překvapujícího. A neměli bychom se proto nad ostatní tvory povyšovat, ale měli bychom v nich vidět své menší bratry, jak to říkával sv. František z Assisi.

To ovšem není vše. Od ostatních živočichů je člověk zároveň zřetelně odlišen tím, že dostal zvláštní dar "Dchnutí života" (Gn 2,7). Bůh si člověka sám "rozdýchal" a tak jej uvedl do zvláštního vztahu k sobě. Tento vztah popisuje Gn 1,24-30 jako stvoření člověka k Božímu obrazu. V minulých časech z toho někteří vykladači mylně vyvozovali, že když se člověk podobá Bohu, musí se i Bůh podobat člověku. Proto si představovali, že Bůh vypadá jako veliký člověk. My však z Písma víme, že Bůh je Duch (J 4,24) a to znamená, že vůbec nijak nevypadá. To, jaký je, však lze rozpoznávat v jeho skutcích. Tam je vidět, že je spravedlivý, milosrdný atd. A z toho vyplývá, že úkol zobrazovat Boha znamená zobrazovat jej způsobem svého jednání. To činil Ježíš. A proto mohl pochybujícímu Filipovi říci: "Kdo vidí mne, vidí Otce" (J 14,9). Totiž jednat Otce. A tím i jaký je Otec. Mé jednání - říká tím Ježíš - je jednání Otce. A tím oslovuje nás všechny. Právě k tomu jsme povoláni: Zobrazovat Boha způsobem svého života. Víme, že to neumíme. Všichni v tom selhávali. Kromě jediného, o kterém Písmo svědčí, že opravdu byl a je Božím obrazem (Kol 1,15; Žd 1,3).

A tento živý obraz k nám přišel, když my všichni jsme vypadli z úkolu, jím sami být. Je to samozřejmě Kristus, věčné Boží slovo, které Bůh seslal na zemi pro naše spasení. O něm říká kněz Zachariáš ve svém chvalozpěvu (Lk 1,68): "Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid." Slůvko „navštívil“ je tu stejné jako v Ž 8,5: Co je člověk... že jej navštěvuješ? A zde jsme u jádra věci: Člověk je nejen ten, na kterého Bůh pamatuje, ale kterého dokonce navštěvuje. Různým způsobem. Někdy návštěvou, někdy navštívením, ale vždycky s tímž cílem: Aby nás uvedl na Kristovu cestu. Na nás je, abychom se také Boží návštěvy i navštívení naučili přijímat, abychom v nich rozpoznali Boží ruku, která nás vede, napomíná i zdvihá vším, co prožíváme. Abychom to rozpoznávali, samozřejmě k tomu potřebujeme Boží slovo a Božího Ducha. Ale živé Boží slovo už není vzdáleno na nebi ani skryto

v zázvětnu, nýbrž jako živý Ježíš Kristus jde s námi všemi našimi radostmi i trápením, naším životem i naší smrtí. Je blízko. Navštívil nás. V ničem už nejsme sami. Tak je ta zpráva v Ž 8,5 ryzím evangeliem, slovem potěšení a naděje. Chopme se jí a držíme se jí. Nyní i vždycky. Amen.

ThDr. Jan Heller
Ochranovský sbor v Praze, Hálkova ul.
neděle, 20. ledna 2002

úroky ze starých pokladů

Na čem záleží (3)

O dvou cestách

Vejděte těsnou branou; prostorná je brána a široká cesta, která vede do záhuby; a mnoho je těch, kdo po ní vcházejí. Těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málokdo ji nalézá (Mt 7,13-14..)

Další výzva čtenáři. "Vejděte!" Už jsme těch apelů slyšeli v sedmé kapitole víc: nesuďte, nedávejte psům co je svaté, prostě, hledejte, tlučte. Nyní - vejděte.

Mnozí čtenáři a posluchači těchto slov popouštějí rádi uzdu své fantazii a přestavují si sebe sama jako ubožátko malé a nebohé na té protivné úzké cestě. A ty druhé, sousedy a jiné nemilé osoby, už už vidí kráčet po široké cestě, která ovšem, jaká smůla, cha cha, končí smrtí. Zatímco ta naše nikoli, protože, domníváme se škodolibě, my jsme ti dobří.

V některých výkladech tohoto místa se setkáte s tím, jak vykladač marní čas pestrým líčením zkaženosti a hrůz široké cesty. Je podle něj plná alkoholu, barových lokálů, lehkých dívčin a těžkých limuzín.

Ten rozdíl kvality mezi úzkou a mezi širokou cestou ovšem vězí v mnohem podstatnějším sdělení: úzká brána a následná úzká cesta vede k životu. Široká brána a následná široká cesta vede do záhuby. Kvalita úzké cesty není v sebetrýznivém litování. Je v tom, kam ústí. Vede k životu - a o ten přece jde. O život, který žijeme, a křesťan věří, že i o ten život, který na věčnosti bude žít s Bohem v jeho království.

Ten poměr, že po široké cestě jde víc lidí, je také důležitý. Občas nepozorně podléháme dojmu, že to, co dělá většina, je správné. Když všichni v práci kradou, je to asi správné. Když mnozí podvádějí své partnery, je to asi správné. Když všichni vidí situaci černě, je asi černá. To je omyl. Konání většiny není legitimací správnosti. O tom svědčí i příběh Ježíšův.

I ta úzká cesta ovšem může přinášet všelijaké komplikace. Ano. I české slovo úzký má stejně jako v řečtině stejný základ se slovem úzkost. Ta může přijít na ty, kdo všelijak klopýtají po neširoké cestě za Kristem. Apoštol Pavel popisuje svou křesťanskou existenci, jsa na úzké cestě, slovy: *na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zabráněni do úzkých* (2 Kor 4,8).

To je podivuhodnost křesťanovy existence. Víra jej automaticky nepřenáší do ráje, neodstraňuje mu z cesty překážky. Víra jej nadějně směřuje a provází po cestě, která vede k životu.

Ježíš upozorňuje, že málokdo úzkou cestu a úzkou bránu nalézá. Snad by si to křesťané měli častěji připomínat. Jednak proto, aby pořád nelamentovali, jak je jich málo, a aby je také přešly choutky vládnout světu. A také proto, aby si kladli otázku, zda po té úzké cestě skutečně kráčí. Informace, že málokdo tu úzkou cestu nalézá, je určena i jim.

Křesťané také někdy často a kysele komentují fakt, že *musí* jít po úzké cestě. To je ovšem děsivý omyl. Nemusí, ale mohou! Být na ní, to je výsada, ne povinnost. Radost, a ne zásluha. Líčení zkaženosti široké cesty by se tak mohlo stát pouhou závistivou lamentací nad tím, po čem v podstatě toužím, avšak nač si nikdy netroufnu. To pak ovšem usvědčuje z toho, že úzkou cestu chápeme jako omezení a trest, a ne jako úžasnou výsadu.

O stromu a ovoci

Střežte se lživých proroků, kteří k vám přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízíte z trní brozky nebo z bodláků fíky? Tak každý dobrý strom dává dobré ovoce, ale špatný strom dává špatné ovoce. Dobrý strom nemůže nést špatné ovoce. A špatný strom nemůže nést dobré ovoce. Každý strom, který nedává dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně. A tak je poznáte po jejich ovoci (Mt 7,15-20).

Záhy se i v křesťanství vynořil prastarý problém všech náboženství - falešní proroci. Byli to lidé, kteří neučili bludy vědomě. To by konec konců nebyli falešní proroci, nýbrž protivníci. Falešní proroci učili bludy v nezvratném přesvědčení, že až teprve oni jsou těmi jedinými a správnými vykladači věcí Božích. Urputně se s nimi také potýkal apoštol Pavel (např. 2K 10,7-18; Ga 3,1-5; Fp 1,12-20; 3,2-21 aj.).

Největší nebezpečí od nich plynulo tehdy, když začali umenšovat Kristovo dílo. Tvrdili nepřímě, že prý je k němu potřebí ještě něco přidat, aby bylo opravdu dokonalé. Že prý pokud člověk nesplní to či ono, není Krista hoden. Že prý nestačí být jen takovým normálním člověkem. Je potřebí překročit svůj stín, aby si Bůh člověka vůbec všiml, je potřebí prostředníků, kteří znají různé finty a hesla, jak se božstva dovolat a obměkčit je.

Tito falešní proroci nepřicházeli s transparentem - já jsem falešný prorok. A tak bylo obtížné je rozpoznat a jako falešné proroky označit. Obtížnější, než rozpoznat zjevného nepřítelů evangelia, který netajil, že mu je Kristus proti mysli.

Nový zákon obsahuje několik docela konkrétních rad, jak falešné proroky odhalit. Jak je rozpoznat. Jak se prodrat jejich pobožnými frázemi až ke kořenu bludu a říci jim klidně - nemám zájem.

Jednu radu uvádí apoštol Pavel v 1 Kor 12,3: *Žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: Ježíš buď proklet.* Tak to by asi odhalil i dnešní křesťan, že kdo proklíná Krista, není jeho učedníkem, řeknete si s úsměvem. Ano, ale přesto je mnoho pobloudilců, kteří to tvrdí a ohlupují davy tím, že přinášejí něco lepšího, kvalitnějšího a stoprocentně správnějšího. A začínává to ovšem obdobně jako s pomluvou. Opět zazní úvodem - nechci vám brát vaši víru,

jistě věříte správně, vždyť i vaši otcové tak věřili. My proti Ježíši Kristu nic nemáme, ale... A pak nepozorného, ve věcech víry nevzdělaného posluchače od Krista odvedou. Když farizeové chystali na Ježíše léčku, také mu nejprve lichotili. Nahlas ho obdivovali, jak je moudrý, a jak nebere ohled na postavení člověka (Mt 22,16). Podobně i ti, kdo přicházejí s nejrůznějšími bludařskými učením, začínávají lichotkou. Ale svým samotným učením pak dokazují, že Kristus není tak důležitý, vlastně jim pořád kazí svou svrchovanou jinakostí jejich poblouznělé učení, a je jen kousíček k prosbě, aby byl proklet.

Druhou radu uvádí Jan v 1J 4,1-3: *Podle toho poznáte Ducha Božího: Každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha; každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše Krista, který přišel v těle, z Boha není.*

Zní to komplikovaně a učeně, ale není to tak nesrozumitelné. Falešným prorokům většinou vadí, že by se snad Bůh vskutku mohl stát člověkem. Vtělení (inkarnace) jim připadá nedůstojné a pro Boha nemožné. Tvrdí, že Bůh svatý, Stvořitel, ten si s tímto mrzkým světem přece nešpíní ruce. Proto Jan vtipně radí, jakmile někdo začne blábolit, že to není přece myslitelné, aby se Bůh stal člověkem a nadto ještě trpěl na kříži, je to bludař (1K 1,18-25)! Bůh skutečně přišel v těle, stal se člověkem, a proto je Mesiášem, Zachránцем.

Třetí radu sděluje sám Ježíš ve čtených slovech Kázání na hoře. Nejdříve upozorňuje. Tak, jak je obtížné rozpoznat vlka v rouše beránčím, tak obtížné je rozpoznat lživé proroky.

A pak dá dobrou radu. Poznáte je po ovoci. Jako nemůže dobrý strom nést špatné ovoce a stejně tak špatný strom nemůže nést dobré ovoce, tak je to s nimi. Ovoce jejich práce je prozradí a odhalí. Podle toho je můžete poznat. Tato metoda vyžaduje ovšem trpělivost. Je třeba vyčkat, až přijdou plody. A ty pak mohou pomoci odhalit, o jaké slovo se jedná.

Apoštol Pavel píše o ovoci Ducha svatého v Gal 5,22. To nám může pomoci. Ovoce je: *láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.* To je ovoce Ducha svatého. Pokud je tedy ovoce těch, kdo na sebe strhávají pozornost, právě opačné než to, které jmenuje Pavel, pak smíme rozpoznávat, kdo je kdo. Vždyť většinou ti ryzí, dobří a věrní nepotřebují hlučnost, nepotřebují na sebe pozornost strhávat. Ona na nich ulpí jakoby bezděčně sama.

I dnes jsou mnozí falešní proroci v rouše beránčím. Přecasto slibují ihned štěstí, zaručují okamžité zdraví, pohrdají světem. Bůh ovšem svět miluje, miluje hříšníka (J 3,16) a nenávidí hřích.

*Daniel Ženatý,
farář ČCE v Novém Městě na Moravě, náměstek synodního seniora*

Malířství v Jednotě bratrské od 18. století

Obecně lze říci, že prostory bratrských sborů - modlitebny a další místnosti - se vyznačují střídou a skromnou výzdobou. Zcela jinak to bylo ovšem v 18. století.

V Malém sále sboru v Ochranově, než byl v roce 1945 rozbořen, visely na zdech olejomalby, tak jak to bylo obvyklé v 18. století. Nejznámější z obrazů byl obraz "Prvotiny". Jiná díla byla: "Oplakávání Krista", "Narození Ježíše", "Ježíš a děti", "Ježíš učitel" a další.

Jen od obrazu "Prvotiny" jsou k dispozici fotografie. Jak vypadaly ostatní obrazy, není známo.

Většinu obrazů vytvořil nejznámější ochranovský malíř Johann Valentin Haidt. Nebyl ale jediným bratrským umělcem. Především v polovině 18. století bylo více malířů, mužů i žen, činných v práci pro JB, a jejich díla byla vysoce ceněna.

Vzniklo nespočetné množství obrazů: příběhy z bible, scény ukřižování a jiné obrazy utrpení a smrti Spasitele, portréty, alegorické výjevy a také obrazy historické. Archiv Jednoty dnes obsahuje 382 olejomaleb, z nich 299 pochází z 18. století.

Přesto, že tento počet se zdá být významný, je to pouze zlomek z celkového počtu obrazů, vytvořených v 18. století. Přitom obrazy, které dnes máme k dispozici, jsou většinou portréty.

Soubor portrétů v archivu Jednoty pochází vlastně ze sbírky Zinzendorfovy. Nechával totiž zhotovit portréty významných osob, pracovníků Jednoty, a tyto potom rozvěšoval v prostorách pracoven. Je také známo, že portréty zemřelých osob, které měly zvláštní význam a vliv pro Jednotu bratrskou, byly vystaveny ve společenském sále v Herrnhauu.

Při narozeninách členů hraběcí rodiny Zinzendorffů byly jejich portréty středem rozsáhlé, umělecky pojaté slavnostní výzdoby.

Sbírka portrétů "150 osobností bratří a sester" byla umístěna v roce 1755 v Zinzendorfově domě v Zeistu. Po jeho smrti je převzal David Nitschmann a umístil do archivu JB založeného roku 1764. Tyto obrazy dnes tvoří jádro výtvarné sbírky.

Ačkoliv portréty byly soustředěny a uchovány v archivu, pro ostatní obrazy chybělo později jakékoliv porozumění a zájem. Pouze jednotlivé obrazy biblických výjevů jsou ještě dnes k vidění v Ochranově, Niesky nebo Zeistu. Trochu větší počet se jich zachoval v prostředí sborů v USA v Bethlehemu a Nazarethu.

Na snímcích různých místností a interiérů církevních objektů JB jsou na zdech k vidění kromě obrazů krajin i scény ukřižování a obrazy Krista. V archivech jsou připomínány mnohé obrazy s biblickými náměty, které už dnes nejsou doložitelné. Je mezi nimi mnoho obrazů, jejichž námětem bylo typické ochranovské zbožnění krve a ran Spasitele, uctívání Kristova probodnutého boku.

Protože toto pojetí už neodpovídalo soudobému vnímání umění, byly

obrazy pravděpodobně odstraněny a nějakým způsobem zlikvidovány. Jeden takový obraz s „otvorem v boku“ se přesto zachoval. Tento obraz, jak již bylo řečeno, je typicky „ochranovský“ tím, jak zdůrazňuje poranění boku Krista na levé straně.

Z této rány vyznačují paprsky na město v pozadí a na Zinzendorfovu hlavu, ústa a srdce. Hrabě Zinzendorf je obklopen velkým množstvím lidí z rozličných zemí, jak je patrné z reprodukce obrazu. (viz detail z obrazu) Tento obraz, jehož symboliku teprve začínáme chápat, je ojedinělým zástupcem velkého množství podobných děl, která jsou popsána v dostupných materiálech archivu.

Jiný druh obrazů zobrazoval historické události. Jednota bratrská se odedávna ráda obracela k minulosti, která definovala její identitu a současně zdůrazňovala svým členům skupinovou sounáležitost. Protože vlastní minulost církve byla i v přítomné době pocíťována jako Boží jednání, platilo, že tato historie musí být trvale zaznamenávána slovem i obrazem.

Důležité události staré i novější bratrské minulosti byly proto ve 40. a 50. letech 18. století obrazově zaznamenávány. Při různých slavnostech byly obrazy vystavovány nebo byly součástí výzdoby v místnostech správní budovy Jednoty.

Jsou známy podrobné popisy obrazů, které zdobily schodiště tzv. „Lindseyhouse“ v Chelsea, kde Zinzendorf v letech 1753-1755 bydlel. Po prodeji tohoto domu byly obrazy umístěny v úřadě Britské provincie Jednoty bratrské ve „Fetter Lane“. Německé bombardování v r. 1941 však tento dům zasáhlo, rozbořilo a obrazy byly zničeny.

Pouze 2 obrazy - „Zinzendorf a indiánští náčelníci“ a „Uvěznění v Rusku“ jsou jako kopie z roku 1899 k dispozici v archivu Jednoty.

detail z obrazu od Valentina Haidta: „Zinzendorf, učitel národů“

Také několik jiných historických obrazů ještě existuje. Je jich velmi omezený počet, ale ukazuje, že ani s těmito obrazy nebylo zacházeno tak, jak by to bylo žádoucí.

Dne 14. února 1744 slavil bratrský umělec - malíř Johann Jacob Müller (1712-1781) své narozeniny. K této příležitosti napsal Johann Michael Langguth báseň, kde vyjádřil srovnání mezi Müllerovými obrazy a svými básněmi. V obou sférách tvorby má jít o to, zobrazit utrpení Spasitele - ať slovy nebo obrazem.

Bratrské malířství je dodnes neprobádaná oblast. O ochranovském malíři Haidtovi je k dispozici několik životopisných studií od br. Vernona Nelsona z Bethlehemu, ale o výtvarném umění v Jednotě jako celku víme dosud velmi málo.

Kdo byli tito umělci? Co vše namalovali? Při jakých příležitostech byly obrazy používány? Kdy se ztratil zájem o tyto obrazy? Pro historika umění se zájmem o církevní dějiny je to téma pro zajímavou studii.

Paul Peucker, Ochranov

(přel. V. Kalista, z Herrnhuter Bote 2/2002)

Jan Raške

Narodil se 14. března 1702 v Lichkově na krulišském panství v Čechách. Již od útlého mládí ho velmi zaměstnávala otázka spásy - a také otázka možného odchodu do Slezska mezi evangelíky. Otec mu určil dráhu hudební. Učil se ve Slezsku u sbormistra chrámu sv. Alžběty ve Vratislavi, ale nespokojen odešel. Dostal se i do Brna k jezuitům, odešel i odtud. Na jaře 1725 byl povolán za učitele v Čenkovicích, ale místo nepřijal pro jakýsi vnitřní strach. Začátkem srpna 1727 se setkal s Augustinem Leupoldem, který nedávno prchl do Ochranova a nyní se vracel pro manželku. Noční rozhovor o životě víry v Ochranově způsobil, že se Jan Raške dal na cestu do exilu. V Ochranově nalezl vnitřní klid a jistotu spásy.

V Ochranově si Raške vystavěl dům a živil se tkalcovstvím. Jeho pruhované plátno (první v Ochranově) bylo široko daleko vyhlášeno. V r. 1735 se oženil s Annou Doroteou Freundovou, jejich manželství trvalo 18 let.

Ve třicátých letech 18. st. přišlo mnoho dalších exulantů z Čech do blízkosti Ochranova, mnozí časem odešli do Rixdorfu, jiní zůstali a přáli si, aby je Ochranov přijal. Politické důvody to téměř vylučovaly, ale našlo se jiné řešení: založit českou osadu. Dva majitelé panství z Horní Lužice, von Wiedebach a Zigmund August z Gersdorfu, projevíli ochotu Čechy na svém panství přijmout.

27. a 28. června 1742 bylo vyhlédnuto místo pro novou bratrskou osadu a 8. srpna byl položen základní kámen k prvním obydlím. Raške byl povolán za představeného obce. Dohlížel na novostavby a ujímal se příchozích s dojemnou péčí a věrností. Ve svém domě konal shromáždění. Vedle toho provozoval hospodářství a zásoboval obyvatele obce chlebem. Pokračoval i v tkalcovském řemesle - a stihl spravovat zámecké hospodářství trebuské!

V letech 1746-48 byla postavena velká budova pro svobodné bratry a řemesla (pozdější pedagogium), byl zde i sál pro shromáždění. V r. 1756

byla postavena na náměstí nová modlitebna - 100 let byla místem Božího požehnání (zvon z věžičky této modlitebny byl věnován r. 1900 sboru JB v Potštejně).

Několik let po úmrtí manželky v r. 1753 se znovu oženil s vdovou Julianou Tillovou. To už mu ale pomalu ubývaly síly... V r. 1762 prodal dům i pole, brzy byl upoután na lůžko pro tělesnou slabost. Mnozí za ním přicházeli, projevovali mu svou lásku a vděčnost za mnohé. Až do 4. srpna 1762, kdy odešel ke Spasiteli, kterého tolik miloval.

J. Polma

Zůstane v paměti církve

Václav Vančura, biskup

Každá rodina vzpomíná na své zemřelé předky, připamatovává si jejich práci i jejich lásku, oživuje si ve vzpomínkách třeba drobné střípky ze vzájemného vztahu. I společenství církve si připomíná své věrné služebníky. Úmrtí biskupa je pro církev mimořádná událost, ohlíží se zpět. Když nám nyní odešel biskup A. Ulrich, připomenuli jsme si jeho život - a v něm se setkáváme s prvním českým biskupem obnovené Jednoty bratrské, Václavem Vančurou. Starší mezi námi ho znali, pro dnešní padesátníky je však již „legendou“ - zemřel před padesáti lety 26. května 1952 v Poděbradech ve věku 95 let.

Bratr M. Plecháč o něm jednou napsal: jeho hlas i fysiognomie spojovaly v sobě starozákonní vážnost a přísnost s novozákonní laskavostí a měkkostí a to tak, že ta druhá postupem let převládala. V článku v JB k jeho posledním, 95. narozeninám, se píše: Náš bratr biskup pochází podle těla z prastarého rodu Vančurů z Řehnic, který hrál významnou roli v naší historii již před Bílou horou... po stránce ducha je však z pokolení ještě daleko staršího a může ke svým praotcům počítat Abrahama stejně jako Jáкова a jiné služebníky Boží, kteří se dali již za dávných dob vést Hvězdou betlémskou, v jejímž znamení se náš bratr 6. ledna 1857 narodil na den Zjevení Páně mudrcům.

Když mladý Václav Vančura studoval na učitelském semináři v Čáslavi, stal se mu přítelem, a to na celý život, duchovní správce této školy Jan Karafiát. Pod jeho vedením se seznamoval s Biblií a vyrůstal v duchovně vyzrálého, zapáleného, charakterního muže. Po krátké učitelské praxi v Čáslavi přijal místo řídícího učitele v Horní Čermné. Zde našel věrnou manželku na 72 let života v Anně Markové, zde se také seznámil s Jednotou bratrskou. Učitelství opustil na volání církve. Ve 36 letech se stal pomocným kazatelem Jednoty bratrské v Dubé. Od r. 1895 působil v Mladé Boleslavi - zakládal tu a budoval bratrský sbor. Vedle toho působil evangelizačně a spoluzaložil několik dalších sborů a bratrských skupin. Na diakona byl ordinován ve 43 letech (1900). R. 1921 byl ordinován na presbytera a ustanoven farářem. Roku 1930 odešel do výslužby - přestěhoval se do Poděbrad a zde se zapojil do práce sboru Českobratrské církve evangelické. Ani v Jednotě bratrské ještě „neskončil“, ta pro něj měla vážný úkol. Když se rozhlížela, kdo by mohl být jejím

prvním českým biskupem, padla jednomyslně volba na téměř devadesátiletého Václava Vančuru. S pokorou jemu vlastní přijal tento úřad jako Boží milost 20. července 1946. Slavnostní ordinace se konala v Mladé Boleslavi ve starobratrském sboru. Vykonali ji biskupové Shawe, Gapp a McLeavy. Radou a modlitbami nesl dál svou milovanou Jednotu bratrskou.

Pod korouhví vítězného Beránka šel se svou církví po celý svůj dlouhý a požehnaný život. Byl si jist tím, že Jednota má ve společnosti svůj úkol a že její odkaz je živý. Že však je nutno život držet a udržet v souhlase s tím, co vyznáváme. Že je nutno odstraňovat rozpory mezi vírou a skutkem, které uvádějí svět do pochybností o křesťanské upřímnosti a odnímají vážnost Kristovu evangeliu. Lekal se lidské slabosti a duchovní pýchy. Sám byl neobyčejně pokorný, a proto velmi milován. Až do konce.

Rozloučení s biskupem Václavem Vančurou se konalo v Poděbradech ve sboru Českobratrské církve evangelické v sobotu 31. května 1952 v 10 hodin a ve starém Sboru v Mladé Boleslavi v 15 hodin. Jeho tělo pak bylo uloženo do hrobu na boleslavském starém hřbitově.

Do dvou měsíců následovala svého manžela k trůnu Beránkovu sestra Anna Vančurová. Zemřela 17. července 1952 ve věku 93 let.

J. Polma

zbrávy ze světové UF

Niesky a J. Raške

Na neděli 11. srpna připravil sbor v Nížkém slavnost, při které si připomenul 300. výročí narození dvou mužů, kteří hráli významnou roli při zakládání české exulantské osady. Byl to Jan Raške (Raschke, 13. 3. 1702 - 4. 8. 1762) a Zikmund August z Gersdorfu (13. 9. 1702 - 5. 12. 1777). Jan Raške byl povolán jako představený obce, který měl řídit budování nové bratrské kolonie. Zikmund A. z Gersdorfu jako majitel panství daroval pozemky pro novou obec a zavázal se poskytnout vše potřebné k vybudování pravého sboru Ježíše Krista. To bylo v létě 1742.

Ke slavnosti sboru v Nížkém jsme dostali pozvání i do našich sborů s poznámkou, že by bylo dobré, kdyby tu mohla zaznít i čeština. Dopolední shromáždění začínalo v 9.45 - a to je příhodný čas, aby se dalo do Nížkého pohodlně dorazit z Čech. Díky překladu sestry R. Halamové mohl shromáždění pozdravit za Ochranovský seniorát J. Polma. Přirovnal Ochranov a Niesky k útočištným městům (4. Mojž. 35,9-12.15), kam se mohli utéci "zločinní kacíři", ti, kdo ve vlasti trpěli pro svou živou víru v Ježíše Krista a byli pro ni vystaveni i nebezpečí života. Dopolední shromáždění končilo svatou večeří Páně.

Odpoledne byly Hody lásky zaměřené také na události z r. 1742. Vděčnost za bratrské a sesterské kontakty přes hranice vyjádřil ve svém pozdravu bratr Rudolf Borski na biblický text: Pouštěj chléb svůj po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš (Kaz 11,1). Se svou manželkou, dcerou a zetěm tu zastupovali partnerský sbor Nízkého - Tanvald. Pozdrav pronesl i přímý potomek Zikmunda A. z Gersdorfu a další hrabě z Gersdorfu.

Hody lásky končily venku před sborovým sálem, kde byla v záhonech květin odhalena pamětní deska Janu Raškovi a Zikmundu A. z Gersdorfu s vyobrazením první modlitebny v Nízkém. Odhalovali ji: R. Borski, starosta Nízkého, hrabě z Gersdorfu a potomek Zikmunda Augusta z Gersdorfu. Trubači hráli pod odpoledními paprsky slunce... a bratr K. Plíva zaznamenával tuto chvíli vděčnosti na video.

J. Polma

Unity Synod 2002

Synod světové Unitas fratrum se konal od 8. do 19. srpna v Bethlehemu v Pennsylvánii. Vrátil se sem po 45 letech. V roce 1957 se zde konal poprvé, tehdy za účasti bratra biskupa Reichla.

Jednání synodu má svůj pravidelný pořad, který byl zachován i tentokrát. Nejprve jsou předloženy zprávy ze všech provincií a ostatních součástí UF a krátce se o nich diskutuje. Problémy, které se ukáží jako důležité, jsou potom spolu se všemi návrhy, došlými synodu, přiděleny určité komisi, aby se jimi podrobněji zabývala a předložila návrh usnesení.

První část synodu, zhruba čtyři jednací dny, tedy naplnily především zprávy. Ti, kdo čtou NBL pravidelně, většinu z nich znají, přinášíme je průběžně ve zprávách z UF. Významná je nová práce UF na Kubě (z Jamajky), i když zatím jen jako tolerovaná činnost pod ochranou anglikánské církve. Také ve střední Africe práce roste, z Tanzánie se rozšířila do Zambie, Malawi a Konga.

V průběhu synodu byl věnován zvláštní čas třem tématům: problému rozšíření HIV/AIDS, změnám ve struktuře Moravian Church Foundation (finanční podnik UF) a charismatickému hnutí.

O tragické situaci v šíření HIV a o práci, kterou na tomto poli vyvíjí UF v Africe informoval dr. Hoffman, Američan, který se spolu se svou manželkou již léta snaží v Africe pomáhat. Vedle hrozivých statistik šíření viru existují i nadějně případy, jedním z nich je situace v Ugandě, kde se šíření viru podařilo téměř zastavit. Program k zastavení viru je velice jednoduchý, ale náročný: zdrženlivost, věrnost, ochrana. Přičemž to třetí, tedy užívání kondomů, celosvětově propagované, je jenom nouzovým, nespolehlivým opatřením, které nemůže být alternativou k prvním dvěma. Neinformovanost a předsudky jsou těžkou překážkou v práci, mnohde je tabu o nemoci mluvit. Ve snaze pomoci jak lidem postiženým, tak těm, kdo jsou nemocí ohroženi, spolupracují lidé z různých církví, zdravotnických i jiných organizací, je to však naprosto nedostatečné. Prostředky, použitelné k této službě jsou mnohonásobně menší než potřeba a většina vlád zatím dává přednost jiným programům, třeba zbrojení.

Charismatickému hnutí byla věnována dvě zasedání. V prvním promluvil k synodu kazatel svobodného sboru J. Groblewski z Bethlehemu a představil

svůj pohled na charismatické hnutí, který nezastírá, že jde o směr, navazující na letniční zbožnost. Podle jeho přesvědčení však jsou problémy s charismatickými proudy způsobeny přílišnou horlivostí a nedostatkem zkušeností, ne učením jako takovým. Položil důraz na potřebu nového i starého vína (Mt 9,14nn), která musí být v přiměřených nádobách, aby se jedno ani druhé nezkazilo, jako obraz pro možnou koexistenci různých zbožností vedle sebe. Jak to konkrétně může vypadat, nenaznačil, ale skutečnost, že založil nezávislý sbor, aby charismatická zbožnost měla přiměřenou „nádobu“ i v Bethlehemu, je výmluvná.

Druhé jednání o charismatickém hnutí bylo kratší. Uvedl je J. Pleva svým výkladem o charismatické obnově v české Jednotě, kterou se snažil představit jako autentický návrat k původním kořenům bratrské zbožnosti. Přijetí synodu bych označil za zdvořilé, protože se nerozvinula žádná živější diskuse a brzy se přešlo k jednání o dalších bodech programu.

Nadace UF (Moravian Church Foundation) je organizací, která přispívá největším dílem do pokladny světové UF. Její správa je věcí odborníků – finančníků a ekonomů, volených orgány UF. Vzhledem k měnící se situaci na světových trzích bylo třeba jednak posílit odbornou stránku správního orgánu, jednak nově rozdělit zastoupení jednotlivých částí UF. Proto musel být přijat nový statut MCF. MCF podporuje se svých zisků díla UF (Indie, Ramallah), archivy, misijní projekty, vzdělávání kazatelů a podle potřeby další práci. Za uplynulých 7 let činila podpora 18 milionů holandských guldenů (od letoška se účetnictví povede v jiné měně).

Již během projednávání zpráv se ukazovalo, že v UF existuje palčivý problém, totiž rozdělení dvou z jejích provincií, v Hondurasu a u nás. Odrazilo se to na vztahu nových vedení těchto provincií k sousedním provinciím UF, s nimiž se tak či onak dostaly do konfliktu, i na povaze zpráv, které si byly v lecčem podobné. Komise, která dostala za úkol tento problém zpracovat, měla nelehký úkol.

O své misi v Čechách informoval synod bratr dr. P. Wee, který musel konstatovat, že ničeho nedosáhl, ačkoliv mu vedení i sbory seniorátu vycházely vstříc a snažily se hledat cestu k jednání a dohodě. Krátce se br. Wee mohl zúčastnit i jednání komise, jejímž členům zodpověděl některé otázky a podrobněji vysvětlil okolnosti své práce.

Komise měla před sebou několik návrhů: (1) návrh EKP, aby byl seniorát uznán synodem jako součást UF, (2) návrh ÚR, aby seniorát nebyl synodem oficiálně uznán, (3) návrh ÚR, aby EKP byla napomenuta za vměšování do českých záležitostí a zakázal všem provinciím zasahovat do věcí v sousedních provinciích, (4) návrh z pléna, aby se hledalo řešení krize v Hondurasu.

Po dlouhých a složitých jednáních, se řadou změn v návrzích a napjatými okamžiky, synod nakonec dostal návrh usnesení a po další diskusi a změnách v plénu přijal usnesení, aby do Hondurasu a Nicaraguy byla vyslána komise, která celou záležitost prozkoumá, pohovoří se všemi stranami a předloží Unity Boardu návrh, jak postupovat dál. Některé strany konfliktu nebyly totiž na synodu zastoupeny a nemohly být vůbec slyšeny. Problém vztahů mezi Českou provincií a EKP se má řešit v evropském regionu UF. Usnesení k České provincii otiskujeme v plném znění níže.

Z dalších důležitých témat se objevila otázka vztahu k homosexualitě v církvi. Protože je UF rozšířena na několika kontinentech ve velmi rozdílných kulturních a společenských prostředích, je celá problematika ještě složitější. Synod se rozhodl uložit provinciím, aby nepřijímaly žádná nová usnesení k této věci, dokud nepřipraví teologická komise UF podklady, které by Unity Board poskytl k diskusi a hledání odpovědného společného postupu. V tuto chvíli jsou evropské a severoamerické provincie spíše tolerantní k homosexuálním lidem, zatímco v jiných částech světa je homosexualita církevně i společensky zavrhována. Je zřejmé, že půjde o citlivý a těžký úkol, důležité však bude, aby se z této otázky nečinil problém věroučný. To si synod uvědomoval, když problém označil jako pastorační.

Jiným naléhavým problémem, který trápí UF stejně jako celý svět, je situace v Palestině. Synod přijal dopis zástupcům obou stran, státu Izraele i Palestinské samosprávy, v němž naléhá na ukončení oboustranného násilí a hledání cesty, jak dospět k budoucímu pokojnému soužití Izraelců a Palestinců ve dvou samostatných státech.

Synod rovněž schválil vytvoření stálého sekretariátu UF, se zaměstnancem na částečný úvazek. O umístění sekretariátu rozhodne Unity Board. Dále byl vytvořen exekutivní výbor UF, mající čtyři členy, který bude spolu s předsedou (br. Musomba byl Unity Boardem zvolen na další dva roky) spravovat záležitosti UF mezi zasedáními synodu a UB. Pro další strukturu UF je důležité usnesení o kategorizaci jednotlivých součástí UF. Rozlišuje misijní oblasti, misijní provincie, přidružené provincie a samostatné provincie. Všechny sbory UF by měly být v budoucnu organizovány v rámci této struktury. Vytvoření Českého Distriktu se z tohoto rámce vymyká, to však je jednorázové opatření, do příštího synodu.

Vedle množství práce znamená synod i množství setkání. V Bethlehemu a okolí navštívili delegáti celou řadu sborů, jednu sobotu se uskutečnil výlet do New Yorku, kde byla společná snídane s členy jednoho sboru a večere a večerní bohoslužby v jiném sboru. Jednání synodu navštěvovali průběžně hosté, z nichž mnozí byli u nás a rádi na to vzpomínají, jako např. biskup br. A. Freeman, sestra biskupka Kay Ward, bratr Daniel Crews, nyní archivář ve Winston Salemu, ale i staří biskup bratr Edwin Sawyer, který byl účastníkem synodu v Potštejně. Od nich i od mnohých dalších mám vyřídit množství pozdravů a ujištění, že na nás sestry a bratři stále myslí a modlí se za dobré vyřešení naší krize.

Práce synodu skončila, práce dalších orgánů UF znovu začíná. Pro nás bude důležité, že v září příštího roku by měl Unity Board zasedat v Čechách a zhodnotit, kam dospělo uskutečňování usnesení synodu.

Rezoluce o dohodě mezi členy Unitas Fratrum v České republice

Protože mezi členy Unitas Fratrum v České republice způsobila řada otázek ostrý nesouhlas,

- a protože tato situace vyústila v hluboké rozdělení mezi dvěma skupinami, jmenovitě mezi vedením české provincie a vedením skupiny nyní známé jako Distrikt,

- a protože tato situace způsobila velký zármutek celé UF a ohrožuje pevnost svazků, jimiž Duch Svatý spojuje množství částí církve do jednoho Těla Kristova,

- budiž rozhodnuto, že Unity Synod přijímá následující prohlášení jako dohodu určenou k řešení mnoha sporných otázek:

Unitas Fratrum, včetně členů v České republice, vyjadřuje velký zármutek nad hlubokým rozdělením, které existuje mezi bratřími a sestrami z Jednoty bratrské v ČR. Je zřejmé, že přetrvávání tohoto rozdělení pramení z nezdaru vyřešit rozdíly v mnoha oblastech a že snahy delegátů UF o zprostředkování řešení konfliktu byly neúspěšné. Je zřejmé, že dohody, setkání a rozhovory, k nimž vyzývala UF, nebyly uskutečněny.

Je záměrem a snahou členů UF v ČR usilovat, pokud je to možné, o smíření mezi těmi, kteří zakusili v Těle Kristově rozdělení.

UF, Česká provincie a Distrikt uznávají, že ačkoli jsou v mnohém rozdílné, způsoby služby a oslavování Boha musí být jak v České provincii tak v Distriktu v souladu s Písmem a s církevním řádem UF, a musí oslavovat našeho Vrchního Staršího. To neznamená, že všechny tyto způsoby bohoslužeb a služby Kristu nemají nedostatky a nepotřebují neustálé hodnocení a opravování s modlitbou, stejně jako způsoby bohoslužeb a služba ve všech ostatních provinciích UF.

Členové Distriktu a jeho vedení uznají a potvrdí písemně řádně zvolené vedení České provincie a zaváží se, že na ně budou myslet v modlitbách.

Členové České provincie a její vedení uznají a potvrdí písemně Distrikt jako součást UF, existující ve vztahu k UF, jaký stanoví Unity Synod 2002, a zaváží se, že na ně budou myslet v modlitbách.

Distrikt, sestávající ze sborů, které jsou v konfliktu s vedením provincie, bude přidružen k ČCE vzhledem k národním zákonům a bude součástí celé UF pod správou Unity Boardu, aby zůstal v komunikaci a společenství s celou UF. Toto přidružení k UF nebrání společenství a komunikaci mezi členy jiných provincií a Distriktu.

Všechny provincie UF jsou však vyzývány, aby přijaly opatření k potvrzení řádně zvoleného vedení České provincie i vedení Distriktu, a poskytly jim povzbuzení.

Rozumí se, že veřejná kritika všemi stranami, písemná, ústní, v televizi, rozhlase a veškerých médiích, okamžitě ustane a vedení Provincie i Distriktu se budou snažit, aby všichni členové v ČR toto opatření dodržovali. Toto zastavení kritiky bude zahrnovat nálepky a názvy, které mohou být vnímány jako utrhačné nebo jako zpochybňující platnost víry a učení kterékoli skupiny.

Unity synod byl informován, že Distrikt pomlouval Provincii články a výroky v novinách Kostnické jiskry, Český bratr a také Nové Bratrské listy. Žádáme, aby Distrikt napsal omluvný dopis těmto institucím, stejně jako České provincii, aby napravil příkoří, o nichž byl Unity Synod informován. To je třeba učinit a rozeslat nejpozději do 30. září 2002.

Rozumí se, že Česká provincie podnikne okamžité kroky, aby zastavila prodej majetků užívaných Distriktem, včetně majetku v Praze, Hálkova 5, a že mají okamžitě začít jednání, která povedou ke zrušení současných i budoucích žalob na jedné straně a která dají závazné ujištění o trvalém užívání majetků Distriktem na straně druhé. Toto jednání bude zprostředkováno osobou nebo osobami, které jmenuje Unity Board po konzultaci s vedením Provincie a Distriktu.

Rozumí se, že poté vedení Provincie i Distriktu budou společně pracovat na formulaci prohlášení pro veřejnost, které: 1) uzná, že mezi členy UF v ČR byly hluboké rozdíly, a pokud možno bude zahrnovat obecný popis těchto rozdílů (např. věroučné, otázky církevní autority), 2) výraz díků, že mnohé z těchto rozdílů byly vyřešeny, 3) že některé rozdíly zůstávají, 4) že, ačkoli zůstávají důležité rozdíly, obě strany si navzájem jedna druhé váží a uznávají hodnotu darů, které každá přináší širší církvi, 5) obě strany se zavázaly ke vzájemné modlitební podpoře.

Rozumí se, že obě strany zůstanou v pravidelné komunikaci, nad rámec počátečních jednání, o nichž se mluví v této rezoluci, a že taková komunikace bude zahrnovat jednání o dalších věcech, které se mohou objevit, sdílení oblastí společného zájmu, jako trendů v ČR, které mají vliv na církve, a sdílení zájmů, které druzí mohou přinést, v modlitbě. Tato komunikace bude podporována a povzbuzována Unity Boardem a jeho představiteli.

Rozumí se, že bude jmenována Teologická studijní komise UF, skládající se z členů z celé UF, aby zkoumala teologické otázky, které jsou závažné pro UF celosvětově, zvláště charismatické hnutí a další aktuální otázky. Tyto diskuse budou zahrnovat zkoumání Základů jednoty.

Unitas Fratrum, Česká provincie a Distrikt vyjádří své uznání ČCE za její pomoc. UF žádá o pokračující podporu stejným způsobem, jakým ji ČCE poskytovala doposud.

Tato dohoda bude přezkoumána na každém setkání UB a Exekutivního výboru a její ustanovení budou, podle potřeby, modifikována. Status Distriktu bude znovu zvážen příštím Unity Synodem.

J. Halama ml., delegát synodu

naš seniorát

Kázal Krista ukřižovaného

ThDr. Adolf Ulrich, biskup Jednoty bratrské

4. 6. 1909 - 6. 7. 2002

Slovem i životem kázal Krista ukřižovaného po vzoru apoštola Pavla (1.Kor 1,23) bratr biskup Adolf Ulrich, jehož život se završil v sobotu 6. července 2002 ve věku 93 let.

K Boží milosti, která se nás nejvýrazněji dotýká v oběti Pána Ježíše Krista, ukazoval jako kazatel a biskup Jednoty bratrské. Kristovo ponížené božství na úroveň trpícího člověka je hodno nejvyšší úcty a chvály i poslušnosti (viz Filip 2,6-11). Proto bratr Ulrich tolik zdůrazňoval, že Ježíš Kristus je Pán - Majestát! Proti

tendencím zakládat si na "zásluhách" a výkonech své víry často citoval slova apoštolova: pokorou vnitř se ozdobte (1.Pt 5,5); bývalo to jeho pastýřské - biskupské napomenutí zvláště mladým kazatelům.

Sám ve svém životě bratr Ulrich nejednou dokázal, co znamená poslechnout Pána, přijmout jeho výzvu a úkoly od něj, stavět se pod Boží Majestát bez odmlouvání. Stavěl se s rozmyslem a vnitřní odpovědností na "svatou Boží cestu", která mu byla určena, neodmítl ji. Vyznával se žalmistou: Bože, svatá je cesta tvá (Ž 77,14). A dodal: Svatá, protože je spravedlivá, svatá, protože důsledně dovede až tam, kde se stýká Boží spravedlnost s Božím milosrdenstvím, svatá, protože je vyměřena právě pro mě, pro každého jednotlivce a přesně vyměřena k setkání s Ním. Svatá, protože bez rozdílu putování nevyhnutelně skončí před Jeho soudem. Svatá, protože ani pro Syna Božího nebylo jiné cesty, nebylo výhod, nebylo výjimek, než ta cesta lidství. (*1)

Bratr Adolf Ulrich pocházel z bratrské rodiny v Nové Pace. V r. 1932 si Jednota bratrská vděčně připomínala 200. výročí bratrské misie. Tehdy i novopacký sbor navštívili dva barevní příslušníci Jednoty bratrské z Jižní Afriky a velmi zapůsobili na bratra Ulricha, který pak mnoho přemýšlel o bratrské misii a pocítil, že i on je k ní volán do Boží služby. Rozhodl se pro studium teologie na misijní škole St. Chrischona ve Švýcarsku.

Když odcházel na zahraniční studia, řekl mu B. Vančura: "Máš před sebou úkol na 4 roky, tak pracuj a nestarej se, kam tě Pán potom postavil!" A bylo to zcela zvláštní misijní pole, které prověřilo hloubku jeho víry a které vyžadovalo především svědectví beze slov, svědectví bezděčných reakcí v časném nebezpečí života, kdy člověk nemá čas mnoho přemýšlet, kdy se dostavuje strach o život, kdy se nic "nehraje", svědectví o odevzdanosti do rukou Kristových. Tím prvním misijním polem byla pro br. Ulricha zahraniční čs. armáda v době války. Vstoupil do ní dobrovolně, ale také pod naléhavou výzvou Písma svatého, v r. 1939, když proto odešel do Francie. Napsal o tom: Objevila se otázka, s jakou se setkáváme u Ez 22,30 a v Ž 106,23. "Není, kdo by se postavil v mezeře hradby?" To není otázka po vítězství,

to také není volání po nějakém efektním gestu, to je otázka svědomí. Co ty? Kam se postavíš? ...A tak se stalo, že aktivní pacifista odešel z neutrálního Švýcarska, aby dobrovolně vstoupil do armády s vědomím, že Francie nutně musí prohrát, že není šance na vítězství, natož přežít. Ale nezbyvá než se postavit v mezeře hradby.. A tak se už neptám... šel jsem se postavit na prázdné místo. (*2) Po podepsání příměří mezi Německem a Francií odešel do Anglie k dalšímu výcviku, pak znovu na kontinent a pomalu se spojeneckými vojsky do vlasti v r. 1945. Generál Patton mu udělil vyznamenání Star medal, obdržel i Československý válečný kříž a medaili Za zásluhy. (*3) - V komunistickém režimu nebylo přáno bojovníkům západní armády, až po r. 1989 jim společnost "vrátila" čest a uznání: A. Ulrich byl postupně povýšen do hodnosti plukovníka v. v.

Po válce nastalo pro bratra Ulricha další rozhodování. Znovu se "postavil v mezeře hradby", tentokrát v církvi, když měla Jednota bratrská nedostatek kazatelů. V polovině roku 1946 byl povolán jako kazatel do Mladé Boleslavi, sem přivedl i svou manželku Marii, která s ním prožívala další léta dobrá i méně dobrá. Až do konce. (Jako učitelka měla mnoho problémů: vždyť byla manželkou západního vojáka a navíc ještě kazatele!) V r. 1956 byl poslán do Holešova, zde byl 25. 6. 1967 ordinován biskupem Karlem Reichlem na biskupa Jednoty bratrské. V této pastýřské službě církve ordinoval 25 diakonů (první ordinační stupeň JB), konsekoval 14 presbyterů a spolukonsekoval 3 zahraniční biskupy JB.

V r. 1968 přesídlil do Prahy a než byl uvolněn ve funkci předsedy Úzké rady, byl i kazatelem pražského sboru (1968-69). Na všech místech svého působení navázal brzy dobré ekumenické vztahy s kazateli a sbory jiných církví. V Praze zastával řadu let i funkci místopředsedy Kostnické jednoty. Komenského evangelická bohoslovecká fakulta mu udělila v r. 1977 čestný doktorát teologie.

Bratr Ulrich pracoval v církvi v několika komisích, v letech 1947-1953 byl členem Úzké rady, v letech 1968-1977 jejím předsedou. Českou provincii JB zastupoval na třech synodech světové JB (1967 Československo, 1974 Jamajka, 1981 NDR). V r. 1992 byl organizátorem 1. konference biskupů Unitas fratrum. Velmi vážná nemoc mu však zabránila, aby se mohl celého jednání konference účastnit. Když však nemoci unikl a přijel do Nové Paky na slavnostní shromáždění a setkání s biskupy, obdivovali jsme ho, že mohl dlouze hovořit, ač byl nemocí velmi zesláblý. Neméně jsme obdivovali jeho vnitřní sílu a sebezapření, která mu dovolila vysluhovat svatou večeři Páně ve velkém Sboru v Mladé Boleslavi a přitom stát téměř hodinu!

Při jeho vážné nemoci v r. 1992 lékaři říkali: "Půl hodiny života - nebo zázrak." Pán Bůh bratru biskupovi přidal dalších deset let života - vždyť on může konat zázraky pro svou oslavu. Těch přidaných deset let bylo zároveň velmi vážným obdobím Jednoty bratrské, kdy do ní pronikaly cizí vlivy. Pro bratra biskupa to byla léta velkého zklamání. S novým vývojem v církvi zvláště po r. 1998 se nemohl smířit a odmítl jej v několika prohlášeních. Svým postojem se stal velkou posilou pro část církve, pro bratry a sestry, kteří usilovali zachovat Jednotu bratrskou v jejích teologických a eklesiologických důrazech. Volal k pokání, čestnému jednání, k odpovědnosti před Bohem.

Řada kazatelů, které ordinoval, odmítla slyšet i dodržet ordinační slib... měli již jiné "authority". Očekával ještě na rozhodnutí světového Synodu JB v srpnu t. r. (Bethlehem, USA) o situaci v české provincii. Nedočkal se...

Naplnila se slova, která napsal již v r. 1992 v dopise na rozloučenou v jeho vážné nemoci: „Beru nutnost odchodu jako jistotu a jdu k Pánu, jemuž jsem sloužil, jehož jsem miloval, který miloval mne, i když jsem nesplnil všechno, co jsem měl, mohl, ale soud přenechávám jemu.“

Odešla výrazná osobnost Jednoty bratrské i české ekumeny.

Slavnostní shromáždění k uctění památky bratra biskupa Dr. A. Ulricha s poděkováním Pánu Bohu za jeho život a službu v Jednotě bratrské se konalo v soboru 20. července v kostele u Martina ve zdi v Praze. Na text Ž 77,14 (Bože, svatá je cesta tvá) kázal biskup JB z Ochranova Th. Gill, krátký životopis A. Ulricha připravil J. Polma. Účast A. Ulricha v čsl. zahraniční armádě s pohnutím připomenul za Československou obec legionářů pan generál Antonín Špaček, za biskupy JB promluvil Hellmut Reichel, svědectví o křesťanské odpovědnosti A. Ulricha přinesl synodní senior ČCE Pavel Smetana. Zazněla slova úcty a solidarity i od přítomných zástupců Britské provincie UF a z dopisů předsedů dalších provincií UF a společnosti přátel (kvakerů) z Anglie. Vedle kazatelů Ochranovského seniorátu byli přítomni i někteří kazatelé z Německa a z české provincie JB.

Děkujeme všem, kteří v úctě vzpomínají na bratra biskupa a kteří myslí s účastí na jeho manželku Marii Ulrichovou.

Jiří Polma

**1. Bože, svatá je cesta tvá, Adolf Ulrich, Sborník kázání, Praha 1985, s.11*

**2. My kážeme Krista ukřižovaného, sborník k 80.narozeninám A. Ulricha, Praha 1990, s.72 (Vlastní životopis A. Ulricha: Moji dnové, str. 68-81)*

**3. Adolf Ulrich v uniformě a v taláru, Bonaventura 1999, s.44
(publikace *2 a *3 jsou ještě k dostání ve sborech)*

Hvězdička v otcovské dlani

(W. Hvězdová 1828 - 2002)

Ve čtvrtek 6. června jsme se sešli k biblické hodině v bytě u sestry Hvězdové. Živě diskutovala, smála se, modlila se... Následující ráno její srdce dotlouklo.

Ačkoliv mnozí z nás věděli o dlouholeté vážné srdeční chorobě naší milé setry, přesto nás její náhlý odchod překvapil a bolestně zasáhl. Sestra Hvězdová byla po dlouhá léta dobrým duchem našeho sborového domu v Hálkově ulici v Praze.

Její životní cesta nebyla snadná. Narodila se v roce 1828 v Petrovicích ve Slezsku (dnešním Polsku v oblasti Opole). Sem přišla rodina Musilů, ze které sestra pocházela, spolu s dalšími rodinami českých exulantů. Odkud přesně a kdy se tak stalo, ani sestra Hvězdová nevěděla, ale od prababičky slyšela vyprávět, že se její předkové loučili s vlastí na Růžovém paloučku. Babičku si zase dědeček přivedl ze Zellowa. Od svého tatínka častokrát slyšela vyprávět o hraběti Zinzendorfovi.

Její předkové opouštěli vlast pro svobodu vyznání a svému češství a evangelictví zůstali věrni, i když obec, původně česká, během času splynula s německým prostředím. V rodinách se mluvilo česky, děti ale chodily do německých škol - jiné tu nebyly. Blížící se konec války ukončil také předčasně studia mladé Waltraut na střední škole. Všichni obyvatelé Petrovic museli opustit své domovy a odejít před blížící se frontou. Tak přišla za dramatických okolností rodina Musilova znovu do Čech, kde také zůstala. Usadili se - jako mnoho evangelických navrátilců - v západních Čechách. Vděčně vzpomínala na faráře br. Šimáně, který jim sloužil v kazatelské stanici Dolní Sedlo. V západních Čechách se také sestra Hvězdová provdala a narodily se jí zde tři dcery.

Protože hledala možnost uplatnění v evangelické církvi, odchází s manželem Oskarem a s dětmi do Prahy, kde už její sestra pracuje ve sborovém domě ČCE na Vinohradech. Také Hvězdovi v Praze nacházejí své místo a sice v naší Jednotě bratrské. Sestra tu přijímá místo kostelníka a správce domu. Nejen ona, ale i její manžel a dcera dbají pečlivě na pořádek v domě a modlitebna se ustavičně stkví čistotou a bělostí. Kromě této služby pracuje ses. Hvězdová ještě v oblasti sociální - jako pečovatelka u starých občanů. Nedlouho před odchodem do důchodu pak přijímá místo úřednice ve zúčtovné vozů ČSD.

Sestra Hvězdová měla nejenom pilné ruce, ale i otevřené srdce i dům pro každého, kdo její zájem a pomoc potřeboval. Zvláště když po letech jí mohl sbor konečně poskytnout důstojný byt, nacházejí tu mnozí útočiště. V té době sestra Hvězdová ovdověla, její muž zemřel pro krátké, těžké nemoci.

Kdosi z pražského sboru pozměnil její jméno na "Hvězdička" a tak jí také mnozí oslovovali - vždyť ona pro mnohé taky světélkem byla. Kdo k ní přišel se svým trápením či problémy, našel laskavého a účastného posluchače, často i rádce. Už nikdo nespočítá, kolik nečekaných návštěvníků sboru u ní našlo vlídné přijetí i nocleh. Její byt se stával také na kratší či delší dobu domovem studentů JB. Měla pro mladé lidi vždycky pochopení, někdy i laskavé napomenutí. Jistě na ni dodnes vděčně vzpomíná např. bratr Nandvike Kibona z Tanzánie. Po celou dobu jeho jednoroční stáže na Komenského fakultě (1978/88) se o něj nezištně starala s péčí vpravdě mateřskou.

Do některých rodin "zapadnete" naprosto organicky bez nejmenších zábran. Matky těchto rodin mají dar tvořit otevřené a vstřícné zázemí.

Sestra Hvězdová tak činila s úsměvem. Byla jistotou v těch různých kolotáních a vírech života svým nejbližším, dětem, sestře a její rodině i početným bližním. Co jich jen vystoupalo do třetího patra v Hálkové 5! Nalezli tu otevřené dveře a chápající srdce ochotné naslouchat a hledat jiskřičky naděje když se někdy zatemnilo. Měla nadání dívat se na život z té veselejší stránky a tak ulamovala hroty smutku a starostem, které návštěvník táhl nahoru.

Byla evangelička a nevedla "pomazané řeči". Vírou ukotvena, stávala se kamarádkou přes různé rozdíly věku; spřízněnou duší, soucítící s každým příchozím. Byla křesťanka, která vytváří oázu v poušti velkoměsta.

Když se nemoc sestry Hvězdové zhoršovala, netajila už před námi, kteří jsme ji navštěvovali, své problémy, únavu a bolesti. Ani tyto okolnosti však nepřehlušily její zájem o druhého, o sbor i o celou církev. Klidně a beze strachu mluvívala o tom, že brzy odejde a žila své dny ve stále užším společenství s Pánem.

V jedné z písniček našeho mládí jsou slova: "Pohleď, On každou tu hvězdičku v otcovské dlani nese...". A my jsme si jisti, že Pán nesl i naši Hvězdičku ve své otcovské dlani po celý její život a s láskou ji také přenesl do svých věčných příbytků.

Rozloučení s naší milou sestrou se uskutečnilo 14. června na Olšanech. Mnoho lidí se sjelo do Prahy i z jiných sborů. Při této příležitosti zazněla v kázání i následující slova:

Domnívám se, že životní příběhy sestry Hvězdové by mohly sloužit jako ilustrace lidského života vůbec, jeho obtížnosti a také faktu, že ačkoliv si rádi namlouváme, že sami řídíme své kroky, že máme možnost určovat podobu svého osudu, že ve skutečnosti jsme nelítostně postrkováni všelijakými událostmi, že jsme vrháni do situací, které nedokážeme řešit, že pod tlakem z venku vstupujeme na místa, která nám jsou cizí. Máme různou schopnost se s těmito podmínkami vyrovnávat, naše vnitřní možnosti odolávat jsou nestejně. A každý z nás, chtě nechtě se stává průkopníkem své vlastní cesty. A každý z nás také poznává, že i na tomto světě jsou věci, které nedokáže vyřešit. A když nestačíme na to, co patří do onoho lidského rozměru bytí, jak bychom si mohli poradit s tím, co nás přesahuje? Se smyslem svého života? S jeho trvalou nadějí? S naším stavem před Pánem Bohem?

A v této bezvýchodnosti nás ujišťuje Boží syn Ježíš, ten který má a bude mít veškerou moc, o své náklonnosti k nám slovy, která jsme podle Janova evangelia (14,3) mohli číst i na smutečním oznámení:

Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.

Hle, právě tam, kde bychom zaručeně neobstáli, tam máme někoho, kdo tu cestu již sám prošel, kdo vykonal všechno potřebné, kdo zajistil místa pro ty, kteří chtějí jít s ním. A jeho slova jsou jistá. Proto, i když nám bude přítomnost Waltraut Hvězdové scházet, i když je nám líto, že náš vztah byl přerván, věříme a víme, že ona již konečně došla do místa věčné radosti a pokoje. A hluboce si přála, abychom se tam zase sešli. Amen.

vděční pamětníci

Zpráva o táboře v Jesenném číslo 4

aneb Jak se hledá ztracená archa

Rok se s rokem sešel a světe div se: další letní tábor Ochranovského seniorátu je za námi. Jaký že byl? No skvělý, skvělý, skvělý, jak jinak! Alespoň tedy doufám, že vyjadřujíc své nadšení, tlumočím náhled pokud možno všech zúčastněných, dětí zvláště.

24. 7. až 2. 8. 2002 opředla tábořiště Babeta u Jesenného již počtvrté síť pozoruhodných proměn, překvapivých zvěstí a těžko uvěřitelných náhod. Tato síť byla letos obzvláště zamotaná. Snad se mi ji podaří rozplést v souladu se záměrem hlavního osnovatele. Jisté je, že kde se vzala, tu se vzala, uprostřed nejnádhernější střeoevropské přírody se objevila malá soukromá poušť obývaná pravými pouštními "etniky", Beduíny, Nomády, Kurdy a Eremity, hledajícími s velkým zápallem a nasazením ztracenou archu úmluvy po vzoru Indiana Jonese z filmu Stevena Spielberga. Indy zřejmě pátral po arše, protože se scénáristovi zdála divácky lákavým a přesvědčivým artefaktem, pro nějž by

hlavní hrdina mohl být ochoten riskovat život. Naproti tomu naše etnika dosti přesně věděla, proč stojí za to archu úmluvy najít, že to, co jí dává sílu, cenu a přitažlivost, jsou desky Desatera Božích přikázání, které v sobě ukrývá. Že přikázání nejsou Boží karabáč, ale směrovky potřebné nejen na cestu pouští. Při dopoledních programech jsme se snažili pochopit, že zachovávat věrnost Hospodinu, zůstat otevřený vůči jeho jinakosti, nezneužívat a bezmyšlenkovitě nenadužívat Boží jméno, dbát na den odpočinku, ctít rodiče, nezabíjet, nesmilnit, nekrást, nevydávat křivé svědectví a nedychtit po cizích vztazích a statcích, je nejen bohubilé, ale i vcelku rozumné a progresivní.

Počasi se k nám při tom dobrodružném počínání zachovalo vstřícně. Až na dvě intenzivní a krátké průtrže mračen téměř nepršelo. Po úvodních chladných dnech se citelně oteplilo, takže jsme opět hojně okoušeli dobrodiní místního koupaliště. Při síle nás zachovávala tradičně naprosto fantastická kuchyně. Sestry kuchařky navíc prokázaly výjimečné schopnosti i v jiných oblastech, než je vaření, např. ve sportu, v uměleckých oborech, při denních i nočních pochodech nebo v imitování. Život pouštních národů je tvrdý. O tom se přesvědčila i naše etnika, čítající dohromady třicet příslušníků ve věku 3 až 16 let původem z Debře, Jablonce nad Nisou, Liberce, Potštejna, Prahy, Rovenska pod Troskami, Trnova a Turnova. Třeba taková pravá pouštní bouře. Písek šílí, dere se do očí a zcela oslepený jedinec bezmocně tápe k určenému cíli. Nebo lítý boj o drahokamy, vytroušené karavanami, o to vzácné pouštní platidlo. A co teprve vášnivý zápas mezi etniky ve vybíjené, ve štafetě či v týmovém skoku snožném! Člověk si musí všechno sám vyrobit, měšec na drahokamy, pouštní oděv, keramické nádoby, aby bylo z čeho jíst. Vždyť nejbližší oáza s hypermarketem je vzdálena stovky kilometrů! Využili jsme i okolnosti, že naše poušť je obklopena tak pěknou přírodou, dokonce dva celodenní výlety jsme zvládli. Prvý vedl vlakem do Semil a zpátky po Riegrově stezce podél Jizery a kousek po Palackého stezce podél Kamenice, druhý do Bozkovských dolomitových jeskyní. O kytičkách, vesmíru a jiných pozoruhodnostech nám povídal RNDr. Ivan Šolc, abychom zase trochu zmoudřeli. Ježto jsme pobývali v kulturní poušti, uspořádali jsme i velice úspěšný kulturní večer. Skupina historického šermu předvedla dramatickou scénu, v níž rytíř Štěpán ze Štěpánova zachránil zemi královny Johanky od chudoby a cholery, Kurdové přišli s pohádkou o 3Bitové chaloupce, Beduíni s tragickým příběhem o třech prasátcích, třech rozbitých počítačích a jednom zlém vlku. Došlo i na trochu poezie, hudby a hraní. Závěrečná soutěž Kufr byla opravdu "hvězdná". Za Pavla Zedníčka zaskočila Lucie Bílá, jako poradci se dostavili Naďa Urbánková, Helena Vondráčková, Martin Maxa a Daniel Hůlka.

Možná si už říkáte: A co archa úmluvy! Už víme spoustu věcí okolo, ale to klíčové, jak to dopadlo s archou, to nám zůstává posud utajeno! Správná připomínka. K nalezení archy jsme se dopracovávali postupně. Naše etnika nejprve podle mapky našla jednotlivá přikázání. Pak se jedné tropické noci objevila v táboře šifrovaná zpráva, která otevřela cestu k nalezení desek Desatera, sřezených v nedalekém remízku hrbatým andělem Františkem. Desatero dostalo čestné místo uprostřed tábora. Hlavní vedoucí Ondřej Halama prokázal, že má oči i uši opravdu všude, když Desatero zachránil, odhaliv spiknutí za účelem zcizení tohoto vzácného předmětu. Největší

překvapení ale přišlo vzápětí. V okolí tábora byly odhaleny stopy přítomnosti nacistických vojáků, dokumenty v německém jazyce pečetěně říšskou orlicí a mezi těmito dokumenty i mapa, kterou si etnika kupovala po částech za pracně získané drahokamy, a když dala jednotlivé díly dohromady, rázem pochopila, že archu ukořistili nacisté a že je ukryta v lomu blízko Jesenného, kde od 2. světové války zůstala posádka nacistických vojsk. Co teď? Zde pomůže jedině lest. S falešnými pracovními příkazy se etnika maskovaná za dělníky vypravila temnou nocí do jámy lvové. Komandant Peschke, nemající ani stín podezření, je vpustí do ležení. Matné odlesky ohně, skřípot rumpálu, kterým točí zotročení dělníci marně volající o pomoc, nesrozumitelný německý hovor, povely ostré jako břitva, nadávky. A uprostřed ležení: archa úmluvy, ztracená, nyní opět nalezená a navracená do správných rukou. Úkol letošního tábora byl zdárně splněn. Ztracené poklady z dávných časů se staly i poklady našimi, archa i Desatero. Pro úplnost je třeba zmínit čestný doktorát, který byl udělen Mírkovi Nejmanovi jr., bez jehož výzkumné práce v oboru vojenství a kartografie bychom archu nikdy nenalezli, dodatečný diplom udělujeme i labradorce Annie za vzorné hlídání celé smečky. Všechno dobře dopadlo, Bohu díky. Už se těšíme, jaká překvapení nás čekají příští rok. A na sám závěr refrén letošní táborové písně, který bude takovou pěknou tečkou za tou naší zprávou.

*Tak jako Jones Indiana
hledáme archu zvanou schrána,
zimou, horkem, pouští, lesem,
Hurá! Už ji na ramenou nesem.
Je to totiž trubla, která
má v sobě moc Desatera.
Na cestu k pravdě svítí světem
nám všem, dospělým i dětem.*

zprávu podala pověřená referentka Dáša Oupická

Mimořádné zasedání synodu ČCE

Řádné zasedání 30. synodu ČCE, které proběhlo letos na jaře, mělo - jak se později ukázalo - příliš přeplněnou agendu a jeho průběh navíc pozdrželo několik velice složitých a citlivých případů, kterým byla věnována zevrubná pozornost - i když ani ta nezaručila detailní vhled do složitosti problémů... Nicméně zůstalo otevřených mnoho záležitostí, týkajících se církevního zřízení, správy a hospodaření církve a proto muselo být svoláno mimořádné zasedání 30. synodu ČCE na 7. září 2002.

Kromě výše zmíněných záležitostí (změny v Církevním zřízení a j.) synod zvolil F. Kellera farářem mládeže, prodloužil působení studentského faráře při ETF UK o 5 let, věnoval se otázce vysluhování Večeře Páně dětem (na žádost synodu Leuenberských církví v ČR) a nevyslovil se pro zavedení této praxe a obsáhl - v rychlém tempu - další témata. Vyslovil také poděkování "všem dobrovolníkům i pracovníkům církve a Diakonie, kteří se obětavě zapojili do odstraňování škod způsobených povodněmi a do pomoci jejich obětem".

Synod přijal také následující usnesení:

Pastýřské slovo členům církve

Synod se obrací na všechny členy církve s pastýřskou výzvou, aby Kristovo evangelium uprostřed tohoto světa dosvědčovali posvěcováním svých životů. Každý, kdo vyznává Krista a upíná se k němu, je povolán, aby utvářel svůj život následováním Toho, jenž naši slabost vzal na sebe a svým vzkříšením nám otevřel cestu nového života. To si chceme připomínat právě i tam, kde na nás doléhají krize základních lidských vztahů - uvnitř rodin, mezi životními partnery, uvnitř společenství církve. Toužíme po tom, aby naše vztahy zrcadlily dobrotu, jímž jsme všichni pro Kristovu milost zahrnováni. Jsme si vědomi, že uprostřed krizí nebývá pomocí mravokárně vztyčený prst. Křesťanská láska, která je znakem víry v Krista, nás vede ke vzájemnému jednání tam, kde po lidsku vládne napětí, neshoda či neshoda. Těm, kdo do partnerských či manželských vztahů vstupují, připomínáme, že vzájemná věrnost a otevřenost veřejně stvrzeného vztahu buduje jedinečnost láskyplného vztahu a že jim patří zaslíbení Božího požehnání. - Povzbuzujme se k dosvědčování křesťanské lásky a modleme se jedni za druhé.

bok

Jablonec

Spolu s ostatními sbory Ochránovského seniorátu se i my v Jablonci radujeme z toho, že jsme byli znovu potvrzeni jako Jednota bratrská synodem světové Jednoty bratrské a že náš distrikt byl uznán integrální součástí Unitas fratrum.

Víme, že Obnovená Jednota bratrská začala své působení v našich zemích už v 19. stol., kdy byly založeny i některé sbory, mezi nimi i sbor jablonecký. První členové byli v Hrádku n. N., odkud šířili evangelium i do okolí. Skupina rostla a v r. 1907 zakoupili bratři dům v Jablonci ve Větrné ulici, který slouží sboru dodnes. Až do konce druhé světové války tu byl sbor německý. Po vystěhování velké části německých členů z Jablonce sem byl povolán za kazatele br. Vladimír Habr a započal v r. 1946 s vyhledáváním členů. Od té doby se zde pravidelně konaly české bohoslužby, ale protože v Jablonci zůstala také početná skupina členů německé národnosti, bylo zapotřebí i německých bohoslužeb. Této práce se ujal br. Kailer, který byl jmenován laickým kazatelem a později ordinován br. biskupem K. Reichlem za diakona. Německé skupině zde věrně sloužil až do r. 1968, kdy se valná většina německého obyvatelstva vystěhovala do Západního Německa. Tehdy spolu s ostatními odešel i br. Kailer s manželkou, která brzy zemřela. K stáru ztratil br. Kailer zrak a v r. 2001 zemřel v ústavu pro nevidomé. Podle sdělení jeho příbuzného, p. Porsche, prohlásil, že doba, kdy mohl sloužit v Jablonci jako kazatel evangelia, byla tou nejkrásnější částí jeho života.

Po úmrtí br. Habra byl pověřen administrováním sboru br. Rudolf Borski. V letech 1982 - 1991 byl kazatelem zdejšího sboru br. Jindřich Halama jun. a po jeho odchodu na Komenského fakultu do Prahy zde působil do roku 1997 br. Ruben Kužel. Po kratší pauze se ujal sborové práce emeritní kazatel J. Halama sen.

Když byly původní sbory Jednoty bratrské po kritickém synodu 1998 přijaty

jako distrikt do Evropské kontinentální provincie, poslali bratří z Ochranova do Jablonce na výpomoc br. K. E. Langerfelda. V našem sboru byl uvítán dne 8. dubna 2001 za účasti mnoha hostů z našich i německých sborů. Od té doby patří polovina jeho pracovní doby archivu v Ochranově, druhá polovina pak jabloneckému sboru.

Naše poměrně malá členská základna se nezvětšuje, ale přibývá nám upřímných přátel, kteří se stávají věrnou součástí našeho společenství. Scházíme se každou neděli k bohoslužbám a v pátek večer k biblickým hodinám, kde návštěvnost roste. Radujeme se také z naší ekumenické skupinky dětí v nedělní škole, kterou obětavě vyučují sestry Koubová a Kaufmanová.

V Jabloneckém sboru a jeho diaspoře žijí asi nejstarší členky Jednoty bratrské. V Machníné u Liberce bydlí u svého syna sestra Zdena Schreiberová, která se 20. srpna dožila 102 let. Je velkým Božím darem, že i v tak vysokém věku má dobrý zrak i sluch a výbornou paměť, může ještě pracovat v domácnosti i na zahrádce a denně ujde několik kilometrů, jak dosvědčuje její syn Karel. Sestra Schreiberová prožila většinu života v Nové Pace, kde spolu se ses. Marií Glosovou patřila k nejvěrnějším a nejobětavějším členkám sboru.

Naši druhou nejstarší členkou je ses. Jarmila Bubáková, která oslavila 11. dubna t. r. 99 let. Sestra pochází z Turnova a je jednou z věrných modlitebnic za náš sbor. Do sboru už docházet nemůže, ale je s ním ustavičně spojena vírou a bratrskou láskou.

Jako sbor Jednoty bratrské toužíme po tom, abychom se našemu městu otevřeli tak, aby k nám nacházeli cestu noví lidé. Do budoucnosti sboru se díváme s nadějí, kterou se učíme skládat stále více v našeho Pána Ježíše Krista.

JHsu.

společnost a my

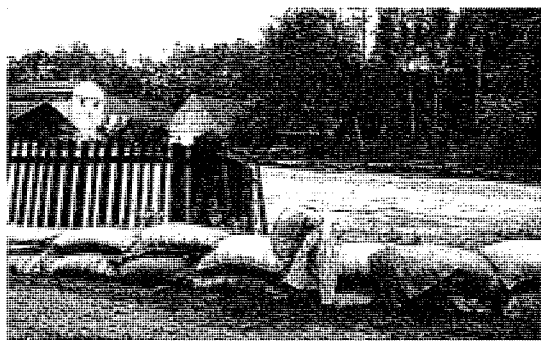

Popovodňové kapky

(hrst vzpomínek a zkušeností)

Není smyslem tohoto příspěvku opakovat známá čísla o rekordních průtocích mnohých našich řek v srpnu tohoto roku, o nenahraditelných škodách, které vzdušná hladina způsobila, o lidech překvapených a zaskočených vodou, která se vedrala tam, kde to nikdo netušil... Mnohé jsme mohli vidět na vlastní oči, hodně zprostředkovaně - popovodňové zpravodajství běželo na České televizi nepřetržitě v přímém přenosu. Dodneška máme v paměti leckteré záběry, které nás

hluboce dojímalý. Chceme na tomto místě spíše přinést několik postřehů lidí, kteří se účastnili pomocných prací na místech postižených povodněmi.

V úterý 13. srpna jsem odjížděl z Prahy na dovolenou do Jižních Čech. V té době jsme již věděli o záplavách na budějovicku i jinde a tušili jsme, že se velká voda pohrne po proudu na Prahu - ale nešlo ještě odhadnout, jak velká pohroma z toho vzejde... V Plané nad Lužnicí jsem ze zvědavosti odbočil na most přes řeku a sledovali jsme, jak se voda postupně rozlévá do zahrad, jak

jindy poklidná a přívětivá Lužnice již neúprosně dotírá na přilehlá stavení. Ale stále to byla jen "zajímavost". O pár kilometrů dál jsme již na státní silnici v Soběslavi jeli pravými koly auta vodou. Následující týden jsem střídal sledování televizního povodňového zpravodajství s vlastním pozorováním přívalů vody, která přelplňovala okolní rybníky, potoky i řeky. Nešlo dělat nic než bezmocně sledovat nezkrotný živel...

Proto jsem po návratu do Prahy ochotně využil možnost zapojit se do pomoci s odstraňováním některých škod prostřednictvím Diakonie Českobratrské evangelické církve, která v našem hlavním městě poskytovala pomoc především v Karlíně.

Diakonie zřídila jedno středisko v Praze, ve vyhovujících prostorách, které velice vstřícně k tomuto účelu poskytl sbor v Kobylisích, jemuž za to patří velký dík. Byly tak k dispozici pokoje pro ubytování mimopražských brigádníků, koupelny, kuchyňka, jídelna a další tolik potřebné kapacity. Jedno ze středisek Diakonie poskytlo mikrobuse, který měl povolení k vjezdu do oblasti, která byla jinak pro dopravu uzavřená. Po týdnu se jako koordinátoři pomoci (a vůbec všeho) střídalo několik farářů a farárek. Dobrovolníci přicházeli z různých míst naší vlasti, z církve (zvláště - ale nejen evangelické), ale také lidé bez vztahu k církvi, mladí, ale i poněkud zkušenější...

To první, co chci zmínit, je vyslovit uznání Diakonii - o všechny pomocníky bylo dobře postaráno ohledně jídla, pití, ochranných pomůcek, očkování, holínek, náradí... A myslím, že není náhodou, že v době, kdy nadace Člověk v tísni, která byla kolikrát inzerována v televizi, měla 2 000 dobrovolníků, Diakonii ČCE nabídlo své síly a čas 900 pomocníků. A pevně věřím, že při této kampani získala dobrou pověst u všech, kteří se s její činností setkali.

Také rád poněkud poopravuji svůj názor na mladou generaci. Setkal jsem se s celou řadou mládenců a dívek, kteří ochotně poskytli svůj čas, pracovali pilně a úspěšně se snažili vytvářet i vstřícnou, přátelskou, radostnou a nadějnou atmosféru.

Samotný Karlín poskytoval skličující pohled... Vyplavená přízemí, sklepy, řada provozoven atd. Bahno, zničený majetek, zhroutené sny i osudy lidí... Bylo zajímavé sledovat, jak se k této pohromě různí postižení stavěli rozdílně: Někdo se pokoušel zachránit kdeco. Že si to vyčistí, očistí, že by chtěl uchovat to či ono. Člověk je chápal, ale věděl, že to je marná snaha. Naproti tomu se

někteří rozhodli zlikvidovat úplně všechno - a tak jsme vynášeli i předměty, které mohly být celkem bez problémů uchovány. Jakoby se tito lidé chtěli odříznout od minulosti a za čas začít zcela nově, bez jakékoli souvislosti s minulostí.

Měli jsme přesné pokyny ohledně hygieny a museli jsme zachovávat "oblekový" proces - to znamená 1. oblečení na cestu do střediska, pak 2. - transportní a pak 3. - pracovní. Když pro nás přijel mikrobús, zase se převléci do transportního, ve středisku se vysprchovat a navléci "civil", najíst se - a zase: transportní, pracovní, transportní, civil... Nebylo to příliš příjemné, ale nutné, abychom zapáchající bahno a ostatní neřádstvo nestěhovali do jiných míst. Není třeba připomínat, že se pracovní šaty velice brzo změnily k nepoznání - a původně bílé tričko s logem Diakonie a s vyznavačským nápisem "O naději nad ději" bylo pokryto mnohými šmouhami. V té souvislosti mně připadalo částečně směšné a částečně urážlivé, když jsem cestou do Karlína viděl dva pracovníky v zářivých firemních kombinézách, jak omývají skla autobusové zastávky... V té době bylo možné a potřebné konat smysluplnější práci!

V Kobyliském sboru ČCE se schází také Korejský sbor, tvořený křesťany z Koreje, kteří v Praze studují nebo pracují. Jeden den se několik z nich zapojilo do práce v Karlíně. Bylo to sympatické - cizinci, kteří nejsou lhostejní k těžkostem jiných lidí. Ale bylo to i zahanbující pro ty Pražáky, kteří by mohli pomoci a ani se nepokusili.

Jeden den jsem odklízel bahno a vytrhával zničené parkety s paní asi mého věku. Představili jsme se křestními jmény a já se jí ptal, odkud je. "Ze Strašnic", odpověděla. "Tak to se znám dobře. s vaším farářem!" podotkl jsem. "Ale ne, já nejsem z církve, já ve Strašnicích bydlím a jen když jsem hledala, kde bych mohla pomoci, našla jsem na internetu spojení na Diakonii" vysvětlovala, jak se tam ocitla. Dodám, že si na své brigády brala ze zaměstnání dovolenou... Tato zkušenost mě přiměla, že jsem následující neděli kázal na Ježíšova slova "Cokoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili" (Mt 25,40). Víím, že to není celá Ježíšova zvěst a všechny jeho požadavky - ale stojí za to si všimnout, že se Pán neptá: Chodíš do kostela? Hlásíš se k církvi...?! Jak nás mnozí "nekřesťané" zahanbují!

B. Kejř

Seděla jsem u televize, pozorovala to, co povodně napáchaly, a bylo mi strašně. V hluboké depresi jsem nebyla ničeho schopná. Ale když fyzická ochablost začala pomíjet, rostlo ve mně odhodlání něco dělat. Uvědomovala jsem si, že nemůžu vykonávat chlapeckou práci a čekala jsem, zda se na mě někdo obrátí s prosbou o nějakou pomoc, kterou bych mohla poskytnout. A vbrzku skutečně přišla žádost z Diakonie - že po litoměřicku a mělnicku by byla potřeba pomoc i v Praze, konkrétně v Karlíně. Ředitel Diakonie mi chtěl dát 2 hodiny na rozmyšlenou, ale já jsem mu řekla, že vůbec není potřeba, aby mi znovu volal. Nebylo co rozmyšlet. Mým úkolem bylo koordinovat činnost střediska, které se mělo zapojit do prací v Karlíně. Moje úloha byla o to těžší, že se středisko teprve otvíralo. A k jeho chodu bylo nutné opatřit pracovní a ochranné pomůcky, sehnat kuchařky, zajišťovat provoz...

V průběhu toho týdne jsme pomáhali lidem, kteří si sami nemohli byty vyklidit. Jejich adresy jsme získávali z krizového štábu Prahy 8, který naši spolupráci vděčně přijal a vzájemná součinnost byla výborná.

Viděli jsme spoustu lidského neštěstí, ale také lidskou vypočítavost... Našli jsme také lidi, kteří se nedali zlomit a zmobilizovali zbytky svých sil, aby pomáhali ještě druhým lidem.

Dobrovolníci se hlásili ze všech koutů, z různých církví, ale i z necírkevního prostředí. Byli odhodláni věnovat svůj volný čas (ať prázdniny či dovolenou) druhým a to vytvářelo v celé skupině neobvyklou atmosféru. Byla jsem tím skutečně dotčena a odrazilo se to i v mém dalším kázání, z něhož chci podstatnou část tady odcitovat:

Vstupní modlitba:

Pane Bože, pro Ježíše Krista náš dobrý Otče, chválíme tě v toto ráno za tvé ohromné dílo, za tvou jedinečnou vlastnost měnit staré pořádky v nové. To, co se změnit nedá, měníš a dáváš naději a radost v beznaději a smutku. To zažil tvůj Izrael, to jsme zažili a zakoušíme i my v našich životech. Chválíme tě za tvé nápady a nastražené situace, za okamžiky, kdy musíme vážit, kterou cestou máme jít a s kým. Chválíme tě také za tvou vydatnou pomoc. Děkujeme za směrovky na cestě, zejména děkujeme za tu nejjasnější směrovku všech směrovek, za Ježíše Krista, podle jehož směru se nedá zbloudit. Děkujeme, že s námi jsi, že nás držíš, že nás posiluješ, že nám dáváš sílu a hlavně, děkujeme, že nás všechny máš rád takové, jací jsme. Vyznáváme, že to s námi nemáš lehké, prosíme odpust' nám naši neschopnost milovat své bližní bez nároků na nějakou odměnu. Dej ať umíme milovat a zároveň nechtít nic zpátky. Dej, aby naše láska byla zřetelná a užitečná.

Prosíme, buď nyní přítomen všem shromážděným křesťanům všude na světě, dávej dar svého Ducha svatého, abychom poznali správnou cestu a abychom z ní nesešli. Amen

text: Lk 10,23-37 (zejm. 37b) "**Jdi a jednej také tak!**"

Milí přátelé v Kristu, milé sestry a milí bratři, minulý týden jsem zakusila Království Boží!!

Řeknete si, ta naše farářka se už docela zbláznila! Vždyť měla být koordinátorkou pomoci Diakonie lidem, kteří byli vyplaveni povodní v Karlíně. A tak snad spíš mohla zažít něco, co se spíš podobá peklu! Zaplavené a úplně zničené byty plné bahna, zápach z plísně a hnijícího nábytku, prach, špína. A k tomu vyděšené pohledy lidí, kteří ztratili svůj domov, protože musí vyhodit všechno, co bylo jejich součástí - vybavení bytu, nábytek ale také například fotografie z dětství, hudební nástroje po rodičích...

Ale já budu trvat na svém. I přes tuto tíživou situaci, přes všechnu onu katastrofu, navzdory úmorné a špinavé práci, jsme v Karlíně a také v Kobylisích zakusili cosi úžasně krásného. S jistotou mohu říci, že to opravdu byl střípek, spíš pořádný střep, Božího království. Projevovala se tam totiž pravá, nezištná láska, skrze pomoc dobrovolných brigádníků ze všech možných koutů Čech a Moravy. Projevilo se tam totiž pravé milosrdenství, pravá láska, ztělesněná pomocí těm nejpotřebnějším. A jsem přesvědčena, že to je přesné

ten úkol, který po nás v různých životních situacích Pán Bůh chce. Nezištnou pomocí nejen umenšujeme utrpení našich bližních, ale také ztělesňujeme Boží lásku v tomto světě. Stejně tak tomu bylo s oním Samařanem v našem podobenství.

Toto podobenství velmi dobře známe. Nastavuje nám lidem vyrostlým v církvi zrcadlo. A dává šanci všem ostatním lidem poznat, jak jedná Bůh a jaký je jeho vztah k lidem. Ale také ukazuje, co to znamená mít rád. Že to nejsou naučené poučky, ale že jsou to skutky milosrdenství.

První, co z toho podobenství vyčítáme, je že žádné církevní postavení, funkce, dokonce vzdělání, člověku nezajišťuje, že bude vždycky jednat podle boží vůle. To je kritika všech, kdo upadli do omylu, že díky své funkci v církvi znamenají před Bohem něco víc. Není tomu tak. Bůh hledí do našeho nitra, k srdci a také na naše skutky milosrdenství. To jen my lidé hledíme na tituly a to nás pak ovlivňuje...

Poraněný, okradený a polomrtvý člověk zůstává ponechán Samařanovi, který jako třetí prochází soutěskou mezi Jeruzalémem a Jerichem. A jaké překvapení museli Ježíšovi posluchači zakusit, když tento nečistý samařský pes vychází z příběhu jako ten nejlepší. On, hnut soucitem, ošetřuje tomu polomrtvému člověku rány olejem a vínem, a odváží jej na svém mezkovi do hostince, kde se o něj stará.... Tedy bližním je podle Ježíše každý, kdo potřebuje náš soucit a pomoc. Tak se projevuje pravá láska...

Pravým Kristovým následovníkem je každý člověk, kdo umí prokázat soucit a pomoci, tedy umí prokázat milosrdenství, a může náležet do jakékoli lidské rasy, skupiny a zejména, může to být také člověk mimo církev! Takový je svým skutkem milosrdenství Ježíšem hodnocen daleko výše, než onen řádně pracující kněz či lévita. Protože umí zareagovat situacně. Ježíšovi by bylo milejší, aby kněz nepřišel na bohoslužbu, aby lévita nemohl připravit chrámové nádobí, ale aby oba viděli lidskou bídu a uměli na ni odpovědět pomocnou rukou. Tak jak to udělal ten Samařan, kterými Izraelci tak pohrdali.

Z tohoto podobenství dále vyčítáme způsob lásky, který má Bůh vůči nám lidem. Ježíš vlastně tímto podobenstvím vysvětluje, že láska je čin milosrdenství. Že dvojpříkázání lásky, miluj Boha a miluj bližního jako sám sebe, nejsou jen slova, ale musí to být činy milosrdenství. A takoví lidé budou mít podíl na věčném životě, tedy budou mít místo v království Božím. A tak už nyní jistě chápete, proč jsem na počátku kázání řekla, že jsem v minulých dnech zakusila království Boží. To proto, že v onom povodňovém pekle, v zápachu bahna a hniјících věcí, uprostřed slz a beznaděje, se odehrávaly skutky milosrdenství. A nebyli s námi jen křesťané, ale i nekřesťané, prostě ti, kteří hnuti soucitem chtěli pomoci. Bůh nás tak miluje, že v Ježíši Kristu přichází za námi ztracenými, poraněnými, nemocnými, zdeptanými a obvazuje naše rány, povzbuzuje a vede dál. A tak Bohu díky, že i v dnešní době se jeho láska projevuje ve skutečných milosrdenstvích těch, kteří kdekoli na světě zmírňují bolest, neštěstí, živelné katastrofy a obvazují rány.

Irena Škeříková, farářka ČCE, Nusle

rái srdce

Já ztracený a chudý

1. Já ztracený a chudý tě hledám na písku
a nevím, jak a kudy jít k tvému skalisku.
Jen jediný dům stojí tam na skalisku tvém,
tam zaved' cestu moji a nech mne bydlet v něm.
2. Víím, že jsem blázen býval a snadno mít chtěl dům
a nechtěl znát, že příval jde k samým základům.
Jen jediný dům stojí tam na skalisku tvém,
tam zaved' cestu moji a nech mne bydlet v něm.
3. Zlá bouře přišla jednou a krutý vítr vál
a moji chatrč bēdnou proud kalné vody vzal.
Jen jediný dům stojí tam na skalisku tvém,
tam zaved' cestu moji a nech mne bydlet v něm.
4. Hle, naděje mé plynou tmou, vzhůru kořeny,
a pod sesutou hlínou tlí domov zbořený.
Jen jediný dům stojí tam na skalisku tvém,
tam zaved' cestu moji a nech mne bydlet v něm.

Živel

Máme v čerstvé paměti povodeň. Ne leccakou. Zasáhla širokou oblast v povodí Vltavy, Berounky, Labe a dalších řek. Mnoho lidí přišlo o majetek, o domy, o všechno, co měli. Ptáme se, proč k tomu došlo. Píše se o tom, že naše průmyslová civilizace způsobuje změny klimatu. Slyšeli jsme také hlasy, že se do přírodních katastrof promítají důsledky naší pokleslé mravní úrovně, dokonce že je to přímo trest Boží s připomenutím biblické potopy. Zdali, jak a proč zasahuje Bůh přímo nebo nepřímo do přírodního dění, se nedopátráme. Není snad všechno v světě propojeno, nezůstává Bůh činně přítomen ve světě, který vytvořil?

Jsou i jiné naléhavé otázky. Není to, co nás navenek potkává nebo postihuje, náš úděl, či snad osud? Důležité je, co my s tím. Přejde-li potopa, mohou a mají jednat i lidé, kteří nebyli postiženi. Mohou zachraňovat lidi ohrožené záplavou. Mohou jim opatrovat přístřeší, zásobovat je potravinami, posílat peníze. Avšak mohou i ze sbírek ukrádat, mohou v opuštěných domech rabovat. To všechno, jak víme, se dělo a doposud děje. To je lidská svobodná vůle a je na nás, jak s ní naložíme. Nejsou to zkoušky na nás, nejsme prověřováni, jak obстоjíme?

V neposlední řadě je v řádění živlů i upozornění, že náš skutečný domov není v tomto světě. "Vždyť tady nemáme místo k trvalému pobytu", upozorňuje nás verš z epistoly Židům. To je také obsahem písně, jejíž slova jste si nahoře přečetli.

Miroslav Matouš

příloha

Na počátku tohoto roku jsem obdržel kratičký dopis, z něhož cituji podstatnou část:

Kleve, 28. 12. 01

*Milý bratře,
pozdravy Tobě, Tvé manželce a všem Tvým milým. Můj dobrý známý před léty říkával: Když někdo po dlouhé době napíše, určitě něco chce. Jdu k Tobě s prosbou. Napsal jsem vzpomínání „Moji milí Cikáni. Hrst vzpomínek a ještě trochu víc“. Já bych rád, aby to vyšlo, protože to není jen vzpomínání, ale je to mé svědectví. Také tím uzavírám literární činnost – od jara 1932... A já prosím: bylo by možné, aby to vyšlo jako příloha Nových bratrských Listů – jaro 2002?
Děkuji Ti, když to bude možné.
Znovu pozdrav Tobě a Vám všem. Je to divný čas, v kterém žijeme.
Bratrsky a vděčně
Jan Niebauer*

Milému bratru Niebauerovi jsem odpověděl, že jeho vzpomínky budeme tisknout jako přílohu až v druhé polovině tohoto roku – již jsem měl připravený jiný text. O to více mě mrzí, že se bratr Niebauer nedožil této chvíle, kdy začíná vycházet jeho zvláštní svědectví. Zvláštní – a pro něho tak příznačné. Tiché, hluboce lidské, zasazené do všedních životních setkání...

A tak při následujícím čtení se nebudeme věnovat jen vzpomínkám autora a spolu s ním se setkávat s „obyčejnými“ lidmi neobyčejných životních příběhů, ale jistě si mnozí vzpomenou i na pisatele samotného. Na jeho zájem o každého člověka, na přátelský úsměv, na porozumění, na moudrost, kterou bohatě čerpal jak usilovnou četbou, tak z vlastních zkušeností. Máme být za co vděční. A jsme také rádi, že náš časopis má tu čest otisknout jeho poslední dílko, kterým završil 70 let své literární činnosti.

(Připomínáme, že vzpomínka na bratra Niebauera vyšla v minulém čísle, NBL IV/2002)

MOJÍ MILÍ CIKÁNI
(Hrst vzpomínek a ještě trochu víc)
Jan Niebauer

Hlas milého mého, tlukoucího: Otevři mi, sestro má, přítelkyně má, holubičko má, upřímná má; nebo hlava má jest plná rosy, a kadeře mé krůpějí nočních. Solékla jsem sukni svou, kterakž ji obleku? Umyla jsem nohy své, což je mám káleti? (Píseň Šalomounova 5,2-3)

Jan Karafiát říká: *To nejsou krůpěje rosy, to jsou krůpěje krve z koruny trnové. Církev se bojí následovat svého ukřižovaného Pána.*

J. L. Hromádka říká: *Církev je slušná, měšťanská. Bojí se jít tam, kde to cáká, aby se neušpinila.*

Bůh všecko stvořil.

Všecko, co je ve vzduchu, na zemi, pod zemí, ve vodě.

Vůbec všecko.

Stvořil i lidi, a dal jim, co potřebují k životu. Všecko.

Potom odpočinul.

Najednou mu přišla myšlenka:

nechci, aby byli lidé smutní.

Chci, aby byli veselí.

Proto Bůh nakonec stvořil Cikány.

Když první Cikán začal hrát na housle, a další se přidávali:

na druhé housle, na klarinet, na cimbál, na basu,

když mladé Cikánky v pestrých sukních začaly zpívat

a ostatní volali:

hopky, hopky, hopky, hopky, a jój, jój, jój,

pohleděl Bůh a řekl:

tak to má být!

Stvořil jsem Cikány všem lidem pro potěšení.

Původ Cikánů byl dlouho hledán v Indii. Nověji se etnologie přiklání k názoru, že pravlast Cikánů je v horských oblastech Thajska. Rozšíření Cikánů do mnoha oblastí světa je předmětem bádání. Zlatou dobou cikánské kultury bylo království ve Španělsku. Jsou zachovány smlouvy mezi španělskými a cikánskými králi. Neví se, jakého druhu byl tehdejší královský cikán-

ský rod - zda byli králové dědiční nebo vždy znovu volení. Pak nastává sestup. Dnešní cikánští králové jsou někteří rodem, jiní voleni. V Polsku, Rumunsku, Holandsku mají funkci reprezentativní a soudcovskou. V Rumunsku, kde jsou Cikáni pravoslavní, je jejich král korunován vysokým pravoslavným hodnostářem. Dcera nynějšího cikánského krále v Rumunsku, princezna, je univerzitní profesorkou. Dnešní cikánští králové - v řadě zemí - jsou jen symbolickými pokračovateli španělské tradice; výkonnou moc nemají - cikánskému lidu postačí systém velké rodiny a nějaká další, vyšší autorita je mimo jejich obzor. Alespoň - tak se zdá. Někde je existence králů a baronů tajena. Vlády je obvykle uznávají jako "mluvčí" cikánské složky obyvatelstva. Dnes je cikánská velkorodina oceňována jako přínos v protikladu k západnímu extrémnímu individualismu. Viz papežovo poselství Cikánskému evropskému sjezdu v Paříži. Cikáni tu jsou - protože Stvořitel to tak chtěl... "všem lidem pro potěšení".

*

Začalo to pradávno - asi roku 1934 v evangelické mládeži (SČME-YMCA) v Hradci Králové. Tehdy nám bratr Láďa Janata četl sešitek: GIPSY SMITH, aneb co může být z Cikána. Životopisný nástin napsal J. S. Porter. (Nákladem Sdružení české mládeže ve Vídni, 1919, tiskárna Jos. Bláhy v Hronově nad Metují.) Po létech mi ten sešitek daroval bratr Dr. Vodnařík v Brně. Svědectví o cikánském evangelistovi, jehož řadí autor k Moodymu a Torreyovi "a jiným mužům Božím, jichž Pán používá k získání mnoha duší pro království své". Nezapomenutelné chvíle.

Po létech mne rychlík unášel do Tatranské Lomnice. Byl jsem účetním firmy Ing. Marvan v Hradci Králové, která se podílela na stavbě lanové dráhy na Lomnický štít. Byl to prestižní projekt. V Polsku postavili lanovku na Babiu Goru - Československo nechťelo zůstat pozadu. Ale neměli jsme vlastní inženýry, odborníky ve stavbě lanových drah. Inženýři byli Němci, ve spolupráci s chrudimskou firmou Wiesner. Ti se starali o montáže. Montéři byli z Ostravy. Zednické práce, na to byli naši. Dva mistři: Bezvoda a Střelka, oba rozvážní, zkušení. Střelka byl z Černilova a rád vyprávěl, že má domek vedle evangelického kostela. Protože bratr senior Pavlinec při kázání křičí, Střelkovi stačí otevřít okno a poslouchá kázání v posteli. Inu - věrme

mu. K několika zedníkům z Hradce Králové a Černilova patřilo asi stodvacet Cikánů - kameníků, kteří tloukli štěrk. Téměř všichni pocházeli z vesnice Lubice u Kežmarku. Byli hrdí, že mají cikánské legitimace s otiskem prstu. Že mají své domky (a ty domky mají číslo!), že mají v Lubici starostu, že jednou v roce se v Lubici koná koňský trh, kdy přijíždějí zájemci nejen ze Slovenska, ale i z Maďarska a Polska. Obdivoval jsem jejich jazykové schopnosti. Zatímco našinec zápolil s němčinou, "naši Cikáni" mluvili vedle rodné řeči slovensky, maďarsky a německy (pro Spiš typické) - tak, jakoby nic. Poznávali jsme se. Pracoval jsem ve dřevěné boudě - stavební kanceláři - společně s oběma mistry. A protože jsem se na Cikány usmíval, usmívali se také. Brzo jsme byli kamarádi. Pracovali za každého počasí. Štěrk se počítal na fúriky (trakaře). Materiál (kamení) nám vozil jeden ortodoxní Žid a jeden starý Cikán. Dosud je vidím. Oba opálení, košile rozhrnuté, stojí na voze - Židovi vlají pejzy ve větru a občas švihá koně bičem. Starý Cikán koně nešvihá, nevím, má-li vůbec bič. Stále si s koni povídá. Jeden se jmenuje Guláš (to je ten menší, tmavý) a druhý Paprikáš.

Výplatu pro naše lidi jsem nosil z Legiobanky v Tatranské Lomnici v kufru. Podle předpisu měl jít se mnou strážce se zbraní. Ale kde ho vzít? A kdo by myslel na strážce? Cikáni viděli, že jim nesu výplatu, tak se smáli a mávali. Já jsem se také smál a mával jim. Ovšem, při výplatě mne zkoušeli, kolik humoru vydržím. Mnozí neuměli číst a psát - podepisovali se třemi křížky a musel jsem připsat, kdo je kdo. Někdy psali křížky do řady, ale jindy pod sebe a mysleli, to že neplatí, že mne doběhli. Ale nedoběhli! V této souvislosti chci zmínit důležitou skutečnost. Byli tu inženýři, byli tu mistři. Ale skutečnou vládu nad našimi Cikány měli čtyři partafírové. Měli naprostou autoritu. Nepochyboval jsem, že byli voleni. Ale - jak? Dle kterých pravidel? Ptal jsem se, ale odpovědí byl zkoumavý pohled a mlčení. Vždy znovu ve styku s Cikány jsem se setkával s tímto mlčením. Partafírové byli čtyři na sto dvacet kameníků. A jestliže jsem každému z nich vyplatil jeho mzdu a on se podepsal, nebo udělal křížky, to nebylo podstatné. Všichni museli svoji mzdu odevzdat partafírům, kteří potom z té kupy peněz vypláceli jednotlivé kameníky podle svého uvážení - a nikdo se neodvážil říci slovo. Zda si nechali nějaké peníze z výplaty za svoji funkci,

nevím. Ale při jejich výplatě jsem byl a tu naprostou kázeň sledoval. Partařirové vyjednávali s firmou pracovní podmínky a výši mzdy za práci v akordu, jako právní zástupci všech. Dohlédali, aby odevzdaná práce byla dobrá. Čas od času se sešli čtyři partařirové a tři pomocníci a bádali nad kalendářem. Potom přišli k našim mistrům: v pondělí je velký svátek, nepřijdeme do práce. Jsme křesťané a ten velký svátek světíme. Obvykle to mistr Bezvoda nevydržel a začal nadávat. Chlapi zlořečkaný, to žádný svátek není a koukejte přijít do práce - nebo jste propuštění, opravdu, propuštění, všichni! Partařirové neřekli nic - zásadně nedebatovali - a odešli. V pondělí - prázdnno. Ticho. Nezvyklé ticho. A mistr Bezvoda celý nervosní. Chlapi zlořečkaný, aby aspoň v úterý přišli. A - přišli. Už brzo ráno se trousili a najednou tu byli všichni a opět zněla kladiva a kladívka, ten známý zvuk, který dosud slyším.

Ostravští montéři měli z německých inženýrů legraci, protože chodili i ve všední den elegantně oblečení, jako do taneční zábavy. Pilíře lanovky se týčily do výše a montéři se smáli: "Ať tam nahoru někdo vyleze a překontroluje nejty!" A němečtí inženýři ve svátečním tam vylezli jakoby nic a všechny nejty překontrolovali. V nalakovaných polobotkách! Montéři zírali. "Chlapi, ti se vyznaj!"

Naši Cikáni pracovali - pod neviditelným dozorem partařirů - a mistři byli spokojeni. Když se široko-daleko v sobotu nebo v neděli něco stalo - rvačka, nějaké větší nebo menší pobodání, šli v pondělí četníci k nám na stavbu, a provinilec obvykle tloukl štěrky, jakoby se nic nestalo. Měli jsme také jednoho cikánského vraha. Když se to stalo, byl mladistvý. Něco si odseděl, a nyní pracoval u nás a musel se každý týden hlásit na četnické stanici. Považoval to za pochvalu, za výsadu. Nikdo jiný, jen on. "Pán strážmajster už mňa čaká"! Pan vrchní strážmistr Mareš ho čekal a často se s ním dělil o kávu, kterou mu uchystala paní Marešová v termosce. "Poď sem, ty kluku cikánská, ještě mi tu nastyďneš. Napij se!" A paní Marešová dala někdy manželovi větší svačinu, aby něco zbylo pro vraha. Vyvinul se zvolna vztah: otec - syn. Pan vrchní strážmistr vrahovi někdy nadával: "Ty kluku cikánská", a vysvětloval mu: "zabiješ člověka, máš to v rejstříku, potáhne se to s tebou do smrti. A kvůli čemu? Kvůli nějaké holce, která jde jednou s tebou a jednou s jiným. Máš vůbec rozum?" - A

tu se vrah napřímil a odvážil se oponovat: "Pán strážmajster, to nebola nějaká holka, to byla Eržika!" Sestřenice. A ten, koho nešťastnou náhodou trefil nožem do srdce, byl jeho bratranec. Oba s ní chtěli tancovat.

V Tatranské Lomnici byli naši inženýři elita. Ale hned pod nimi byl ve společenském měřítku vrah. Každé děvče chtělo chodit s vrahem. Inženýři byli normálně nedostupní, ale vrah? Snažil se vyhovět, jak mohl - patřil k těm, kdo nedovedou říci ne - ale někdy to už vzdával. "Veď som len človek!"

Nesnesl, aby byl někdo smutný nebo měl starost, hned ho utěšoval. A to byl případ s mistrem Bezvodou. Při stavbě na Lomnickém štítě bylo nutno štít snížit, aby byla dostatečná plocha pro meteorologickou stanici. Od plesa k štítu byl nejdelší volný úsek Evropy. Často byla nějaká závada, volný úsek zůstal technickým problémem. A na štít se dopravoval stavební materiál, a to byl vrahův sport. Sedl si na nějaký kbelík, pravou rukou se přidržoval, jezdil nahoru, dolů, a nohama kýval nad hroznou propastí. Mistr Bezvoda byl z toho zničený. "Ty kluku cikánská, ty chlape zlořečkanej, nedělej to! Když se ti něco stane, já za to nebudu moci. Pořád tě varuju.." a tak dále, a tak dále a vrah hladí pana mistra po ruce a skoro plačtivě říká: "Pán majster, nebojte sa. Nič sa něbojtě. Vrah má šťastie!" Ještě po létech jsem na něj vzpomínal - krajem se přehnala druhá světová válka, co bylo s "našimi Cikány", co s vrahem, co s baletkou?

Patřilo bohužel k cikánskému stylu, že se v pátek pilo na konto sobotní výplaty. Snad byla nějaká výjimka, ale neznal jsem ji. V sobotu čekaly cikánské maminky, tiše, trpělivě, jaký zbytek výplaty jim manželé přinesou, s kterým pak musí týden vystačit... S jednou maminkou tam čekalo děvčátko - šest let?, sedm let? - které stále tancovalo. Zpívalo si k tomu, točilo se, zdvihalo sukýnku. Mistr Bezvoda ji měl rád. Říkal "naše baletka baletí" a někdy jí kupoval v Lomnici čokoládu. Když se točila a točila, nevnímala, co je kolem. Zpívala si. Měla svůj dětský svět. Baletka baletila...

A svět, který byl kolem ní i kolem nás, to byla realita. Nejprve: nikdy nešli cikánští manželé vedle sebe. Cikán napřed, tři-čtyři kroky za ním jeho manželka. Mluvil s ní tak, že hlavu otáčel k levému rameni a "házet jí to" přes rameno. Podobně i když šla matka se synem. Syn napřed a tři-čtyři kroky za ním jeho

matka. Mluvil s ní přes rameno. Dojímal mne tvrdý, hořký úděl cikánských žen. Ponižovaných a nejednou bitých..

A přece má cikánský národ něco krásného - zpěv, hudbu. Pokud jde o zpěv, o cikánskou písňovou tvorbu, dívky, ženy jsou nositelem! Cikán - zpěvák byla výjimka. Zpěvačky Apolonie Kováčová, Katalina Maďarásová, Gabriela Gálová měly evropskou úroveň. Cikánský orchestr? Dvoje housle (primáš a kontráš), klarinet nebo dva, basa a cimbál. Musí se rozlišit, co je opravdu cikánské a co je cikánské komerční pro jiné lidi, jiné posluchače. Je jedinečným jevem, že písňová, hudební tvorba mnoha národů byla tak poznamenána cikánskou interpretací, že se těžko poznalo, co je původní slovenské, maďarské, rumunské, bulharské a co je synthesisa tvorby národů a uchvacující cikánské interpretace. (Dle Dr. Arpáda Jávora.)

Na stavbě se nezpívalo. Cikánské ženy nezpívaly, když čekaly na výplatu. Panovalo ticho naplněné starostí. Ale je dobré si připomenout tuto cikánskou národní jedinečnost. Sourozenci Farkašovi nás reprezentovali v československém pavilonu v Montrealu na světové výstavě. Miklós Graboš, Ernő Kiš, Šándor Jaróka - mistři. Světová třída.

Společenským střediskem v Tatranské Lomnici byl hotel Praha s výborným cikánským orchestrem. Němečtí inženýři a naši mistři tam byli častými hosty. Mistr Střelka - nedělně oblečený, v černém - žádal, aby mu zahráli "zednickou hymnu". Nevěděli, co to je. V postoji téměř cyranovském zpíval:

*Stavěli tesaři zedníkům lešení,
na něm se prochází moje potěšení.
Moje potěšení s modrýma očima,
pro ty bych, miláčku, do vody skočila.
Do vody skočila, kde se voda točí,
pro tebe, miláčku, pro tvé modré oči.*

Než dozpíval, to jej již orchestr doprovázel se známou cikánskou bravurou.

"Rodinné centrum" bylo pro nás, Čechy, u Marešů. O panu vrchním strážmistrovi jsem již vyprávěl. Paní Marešová nám výborně vařila a platili jsme minimum. Všecko bylo z přátelství. Marešovi byli původně na československo-maďarské hranici. Ale jejich děvčátko, Janička, mělo tuberkulosu v takovém stavu, že mohlo existovat právě ve výši Tatranské Lomnice. Když dojížděla

do Kežmarku do školy, už cítila potíže. Myslel jsem na ně v roce 1939, když vyháněli Čechy ze Slovenska, co asi s nimi bylo a co s Janičkou. K Marešovům s námi chodil krásný četník - vysoký daleko přes dva metry. Mnoho toho nenamluvil - a přece jej kdekdo znal. Paľo Bielik! Hrdina ve známém filmu o Juraji Jánošíkovi. Když jel Paľo motorákem do Kežmarku, měl potíže kam s nohama! Jánošíka zahrál výborně. Byl jsem na tom filmu dvakrát. U Marešů jsme byli doma. Paní Marešová byla z Prahy, zajímala se o kulturu, o politiku a my všichni spolu jsme tvořili její "širší rodinu". A měl-li kdo starosti, byla to paní Marešová, která radila, pomáhala. Jen ta Janička - to byla starost... Co asi bylo za málo let později?

Často se stalo, že jsem nemohl spát. Vyšel jsem ven do noci, chodil kolem baráků, kde spali naši kameníci. Byl to zvláštní pocit. Lanovka nás spojovala. Až bude hotová, rozejdeme se. To, že jsme spolu, je do času.

Němečtí inženýři pojedou domů, náš pár do Hradce Králové, Cikáni do Lubice u Kežmarku, Slováci do okolních vesnic. A přece to je jedinečné společenství. Přál jsem si naučit se cikánsky a pracovat mezi Cikány. Neuskutečnil jsem to. Říkalo se, že četníci mají učebnice cikánštiny a slovníček pro služební potřebu. Ale neviděl jsem to. Řadu let jsem sháněl

autor J. Niebauer s manželkou

informace o Cikánech - v Itálii, Rumunsku, Slovensku, přátelé mi pomáhali. Jedině v Rumunsku vycházely malé sešitky pohádek v cikánštině. V Itálii nádherný měsíčník na křídovém papíře věnovaný Cikánům. Vždy znovu vzpomínka na Gipsy Smitha a - na Zinzendorfa... (dokončení příště)